

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Chergash Luke

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka
Chergash Luke

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/21/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chergash Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition ®* is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Chergash Romani at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka	1
------------	---

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

A o Isus phenelas: "Jartosar lende, Dade Devla, kaj či džanen so ĉeren!" Pale godova e
vojnikurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drze.

Luka 23:34

Luka

1 Poštuime Teofile, ramov tuće zbog godova kaj but džene line te ramon okola događajurje save o Del obećisarda majsigo prekal e prorukurja, a save dogodisajle maškar amende. **2** Von godova ramosardine prema okova so majanglal phendine e očevicurja thaj sluge e Alavešće. **3** Zato vi me odlučisardem Teofile, te ramov tuće sa po redo, pošto pomno sa katar o početko istražisardem, **4** gajda aveja sigurno kaj si okova sikavipe savo primisardan pouzdano. **5** Ande vрjama kana vladilas o Judejsko caro o Irod, sas varesavo rašaj savo akhardolas Zaharije andar e Avijasko rašajesko redo. A lešći romnji sas isto andar e Aronsko pleme. Lako alav sas Jelisaveta. **6** A liduj sas pravedne anglo Del, thaj trajinas sa po zakono thaj pe okova so sas odredime anglo Gospod, bi manako. **7** A nas len čhavra, kaj e Jelisaveta našti ačhelas khamni, a liduj već phurile. **8** Jek đes kana o Zaharija služilas e Devlešće ando Hramo kaj po dužnost avilo o redo kana lešći grupa rašaja trubunas te služin, **9** prema e rašajengo običaj odabirisardine les gajda kaj čhudine e kocka te del ando Svetiše e Gospodesko te kadil. **10** Pale vрjama kana kadilas pe ando Hramo, sa o them sas avri thaj molinas pe. **11** A e Zaharijaše sikadilo o andelo e Gospodesko savo ačhelas pe desno rig e žrtvenikosko katar savo kadilas pe. **12** Kana dikhla les o Zaharije, zurale darajlo. **13** A o andelo phendas lešće: "Na dara, Zaharija! Kaj si ašundi čiri molitva: čiri romnji e Jelisaveta bijanela tuće čhave thaj tu de les alav Jovan. **14** Zbog leste aveja bahtalo thaj radosno thaj e buten raduila lesko bijandipe, **15** kaj avela baro anglo Gospod. Či pijela mol niti pimo savo matarel. Pherdola e Svetu Duhosa još ando di pire dejako. **16** Vo boldela e but Izraelconen e Gospodešće lende Devlešće. **17** Džala anglo Gospod sago glasniko pherdo duho thaj sila, sago o proroko Ilij. Pomirila e dadan lende čhavanca a e nepokorne umurja boldela gajda te prihvatim o razumnost okolengo save si pravedne. Pripremila e theme pale e vрjama kana o Gospod avela." **18** A o Zaharija phendas e andelošće: "Sar me džanava kaj godova avela čaće? Kaj me sem purano thaj e romnji mungri dija ande pire purane brš." **19** A o andelo phendas lešće: "Me sem o andelo Gavrilu, savo ačhav anglo Del te služiv thaj bichaldo sem te čerav svato tusa thaj te javiv tuće akaja bahtali nevimata. **20** A akana andar godova kaj či pačajan zanemija thaj našti čereja svato dži ko des dok či avel e vрjama pale godova thaj mungre alava

či pherdon." **21** A o them ažućarelas avri e Zaharija thaj začudisajle so gaći zadržisajlo ando svetiše e Hramosko. **22** A kana napokon inljisto, našti čerelas svato, nego e znakonena probisarda te phenel lende so sas ando Hramo thaj von haćardine kaj sas les vidjenje ando svetiše e Hramosko. **23** Thaj kana završisajle e desa lešće službače ando Hramo o Zaharije đelotar čhere. **24** A posle godola desa, lešći romnji e Jelisaveta ačhili khamni thaj pandž čhon či inklijelas avri andar piro čher thaj motholas: **25** "O Gospod milostivo dikhla pe mande kaj fuljardas mandar o ladžavo anglo them." **26** Kana e Jelisaveta sas khamni šov čhon, o Del bičhaldas e andele Gavrilu ando cikno galilejsko gav savo akhardolas Nazaret, **27** ke Marija savi sas još čhej thaj sas mangli palo manuš, savo akhardolas Josif, sas potomko e carosko Davidosko. **28** Kana o andelo dijas late andre phendas lače: "Raduisar tut, kaj o Del si pherdo milosti prema tute! O Gospod si tusa." **29** Pe godola alava e Marija uznemirisajli thaj počnisarda te gindil so značil godova pozdrav. **30** A o andelo phendas lače: "Na dara Marija! Kaj o Del iskažisardsa tuće piri ljubav." **31** Ake ačheja khamni thaj bijaneja čhaye saves deja alav Isus. **32** Vo avela baro thaj akhardola Čhavo e Majbare Devlesko thaj o Gospod Del dela les autoriteti te vladil sago o caro David sas lesko prapapo. **33** Vo vladila e Jakovešće plemenova dži ko veko thaj lešće carstvošće či avela krajo. (aiōn g165) **34** A e Marija phendas e andelošće: "Sar godova avela kana sem još čhej?" **35** A o andelo phendas lače: "O Svetu Duho fuljela pe tute thaj e sila e Majbare Devlešći avela pe tute thaj zasenila tut. Zato vi okova savo bijandola avela sveto thaj akhardola o Čhavo e Devlesko. **36** Ake vi čiri bibi e Jelisaveta, ačhili khamni ande piri purani vрjama thaj avela lat čhavo. Okoja isto manušnji pale savi phenenas kaj našti avel lat čhavra, već si šov čhon khamni. **37** Kaj, e Devlešće khanči naj nemoguće!" **38** A e Marija phendas lešće: "Ake, sluškinja sem e Gospodešći, neka avel mande pe čire alava." Thaj o andelo đelotar latar. **39** Varesave desa majposle e Marija siđardas ande gorsko krajo e Judejako. **40** Kana aresli okote dija ande Zaharijasko čher thaj pozdravisajli e Jelisavetava. **41** Kana e Jelisaveta ašunda e Marijako pozdrav, o čhavro huklo ando lako di, a e Jelisaveta pherdili e Svetu Duhosa. **42** Pale godova e bahtatar čhuta muj e bare glasosa: "Majblagoslovime san tu, Marijo, katar sa e manušnja thaj blagoslovime o čhavro ande čiro di. **43** Savi čast si man, te tu e dej mungre Gospodešći aves mande! **44** Kaj ake čim čiro pozdrav avilo dži ke

mungre kan, e bahtatar o čavro huklas ande mungro piro sveto savezo, 73 e solah savi dija e Avramešće di. 45 Blago tuće kaj paćajan kaj pherdola okova so amare pradadešće. 74 Izbavisarda men andar amare phendas tuće o Gospod!“ 46 E Marija askal phendas: dušmajenđe vas, te Šaj služisaras lešće bi darako, “Barjarel e duša mungri e Gospode! 47 Thaj raduil pe 75 ando svetost thaj ande pravda angle leste dokle o duho mungro e Devlešće mungre Spasitelješće. god sam džude. 76 A tu, Jovane čhaveja mungreja, 48 Kaj milostivo dikhla pe mande pe piri ponizno akhardoja proroko e Majbare Devlesko kaj džaja sluškinja, katar akana sa e manuša akharena man anglo Gospod te lačhares lesko drom. 77 Sikaveja e blagoslovime. 49 Kaj o silno Del, savesko si alav Devlešće theme sar te pindžaren o spasenje kroz sveto, čerda mande baro lačhipe. 50 Kaj o Del si o jartipe lende bezechendar. 78 Zbog e bari milost milostivo; e milost lešći si katar e čang dži ke čang amare Devlešći, osvanila amendje andar e visine e okolende save daran lestar. 51 Pire moćno vastesa nevi detharin 79 te anel svetlo okolende save trajin čerel silne dela thaj odbacisardas pestar okolen save ando tunjariko thaj ande dar katar o smrto thaj te si barikane ande pire ile. 52 Čhudas tele katar o upravisares amare korakurja po drom e mirosko.“ prestolje e vladaren, a vazdas e poniznen. 53 E 80 A o čavro Jovano barjolas thaj zuravolas ando bokhalen čaljarda e lačhipeja, a e barvalen mukla duho. Kana barjilo, trajilas ande pustinja sa dok či čuće vastenca. 54 Huklo ando pomoć pire slugenđe započnisardas e javno služba angle Izraelcurja. e Izraelconende thaj či bistardas te avel milostivo

55 sago kaj obećisarda amare prapaponende, e Avramešće thaj lešće potomkonende dži ko veko.” (aiōn g165) 56 A e Marija ačhili ke Jelisaveta varekaj katar trin čhon thaj askal bolda pe čhere. 57 A e Jelisavetače avili e vrjama te bijanel thaj bijanda čhaves. 58 Kana ašundine lače komšije thaj lači familija kaj o Gospod sas gajda lačo thaj milostivo prema late, raduisajle zajedno lasa. 59 A kana e čhavres sas ohto djes o them čida pes po obred te obrezin e čhavre. Thaj line te den les alav Zaharija, sago kaj bučhol lesko dad. 60 Ali e Jelisaveta phendas: “Na! Lesko alava avela Jovan!” 61 A von phendine lače: “Pa khonik ande čiri familija či bučhol gajda.” 62 Zato e znakonanca phučline e čhavrešće dades sar vo kamel te del alav e čhavres. 63 O Zaharija manglas e pločica pe savi šaj te ramol thaj ramosarda: “Jovan si lesko alav.” Thaj savora začudisajle. 64 Thaj odma o Del putardas lesko muj thaj osloboidisardas lešći čhib thaj o Zaharija počnisarda te čerel svato thaj te slavil e Devle. 65 A e Devlešći dar lija sa lende komšijen po gorsko krajo e judejako thaj čerelas pe svato pale akala događaja. 66 Thaj savora save ašundine pale akala događaja, gndinas thaj phučenjas pe ande peste: “So avela katar akava čavro? Čače si o vas e Gospodesko pe leste.” 67 O Zaharije, o dad e čhavresko, pherdilo e Svetu Duhosa, thaj prorokuisardas alavena: 68 “Blagoslovime o Gospod o Del e Izraelosko kaj avilo thaj izbavisarda pire theme! 69 Vazdas amendje silno spasitelje andar o potomstvo pire slugasko e Davidesko, 70 sago kaj dumut obećisarda po muj pire svete prorokonengo (aiōn g165) 71 kaj izbavila men katar amare dušmaja thaj andar e vas savorenđe save mrzin men. 72 Sas milostivo amare pradadende thaj ispunisarda

2 Ande godoja vrjama kana bijandilo o Jovano, inklijisti e zapoved katar o rimsco caro Avgusto te sa o them savo trajilas ando Rimsko carstvo avel ramome ando popis stanovništva. 2 Akava sas o prvo zapis kana o Kvirinije vladilas e Sirijava. 3 Sa e manuša teljardine ande pire gava te ramon pe palo popis. 4 Gajda vi o Josif teljardas andar o gav Nazaret andar e galilejsko regija, ando Vitlejem e judejsko regija kaj sas o David bijando, kaj o Josif sas potomko e carosko Davidesko 5 te prijavil pe palo zapis zajedno pire verenicasa e Marijasa savi sas khamni. 6 Dok sas ando Vitlejem avili lači vrjama te bijanel, 7 thaj bijandas pire prvo čhaves, pačarda les thaj čhuta les ande jasle kaj nas than ande gostijonica. 8 Ande godoja isto regija savi sas paše pašo Vitlejem sas e pastirja save inčarenas e račači straža pe pašnjakurja ke pire bakhre. 9 Andar jekhvar o anđelo e Gospodesko ačhilo maškar lende thaj obasjaisarda len e slava e Gospodešći, a von zurale darajle. 10 A o anđelo phendas lende: “Na daran! Kaj ake, anav tumendje e Bahtali nevimata pe bari bah sa e themešće. 11 Kaj ađes bijandilo tumendje o Spasitelj, savo si o Gospod Hrist ando gav kaj bijandilo o caro David! 12 Ake o znako pe savo pindžarena les: aračena e čhavre pačarde sar pašljol ande jasle.” 13 Ande data e anđelošće pridružisajli e bari vojska anđelurja thaj slavinas e Devle alavena: 14 “Slava e Devlešće ande nebeske visine, thaj pe phuv miro e themešće savenca si o Del zadovoljno!” 15 Čim e anđelurja boldine pe ando nebo, e pastirja phenenas jek avrešće: “Hajde džas dži ko Vitlejem, te dikhas so godova okote dogodisajlo, so phendas amendje o Gospod.” 16 Sigo aviline ando than o Vitlejem thaj arakhline e Marija, thaj e Josife

thaj e čhavres savo pašljol ande jasle. 17 A kana završisarda vi voj avili thaj hvalilas e Devles thaj dikhline e čhavres, e pastirja phendine savorenđe phenelas palo Isus savorenđe save ažućarenas te o sa so o anđelo phendas lende palo čhavro. 18 A Del otkupil o Jerusalim. 39 Kana o Josif thaj e Marija savora save ašunenas e pastiren divisajle okoleše dine gata so sas po zakono e Gospodesko, boldine so phenenas pale godova čhavro. 19 A e Marija pe ande Galileja ando piro gav Nazaret. 40 A o sa akala alava arachelas ande piro ilo thaj stalno čhavro Jovano barjolas thaj zuravolas thaj pherdolas gindilas pale lende 20 Pale godova e pastirja boldine mudrost, a e milost e Devlešći sas pe leste. 41 E pe palpale, hvalinas thaj slavinas e Devle pale sa Isusesko dad thaj lešći dej svako brš džanas ando so dogodisajlo sago kaj vi phendas lende o andelo. Jerusalim ande đesa kana sas o prazniko Pasha. 42 21 A kana avilo o ohtoto đes sar o čhavro bijandilo, A kana sas e Isuse dešuduj brš, von aviline Lesa trubujine te obrezin e čhavres, thaj dine les alav ando Jerusalim te slavin o prazniko. 43 Kana sas Isus, sago kaj phendas o anđelo dok još e Marija či gata godola đesa, thaj kana boldenasa pe čhere, o ačhili khamni. 22 Kana navršisajle e đesa katar lengo čhavro Isus ačhilio ando Jerusalim, a o Josif thaj e šilaipe prema e Mojsijesko zakon o Josif thaj e Marija čhavrešći dej e Marija či džangline kaj si vo. 44 Nego iñardine e čhavres ando Jerusalim te predain les e gndisardine kaj si e društvoa anglal. Kana nakhlo Gospodešće 23 (sago kaj si ramome ando zakono e već jek đes phiripe počnisardine te roden les maškar Gospodesko: "Svako prvo bijando, a muško čhavo e familija thaj maškar okola kasa džanenas. 45 Sar či neka posvetil pe e Gospodešće") 24 thaj den e žrtva arakhline les boldine pe ando Jerusalim te roden les. (sago kaj phenel e Gospodesko zakon: "duj grlice ili 46 Thaj o trito đes arakhline les ando Hramo sar bešel duj terne goluburja"). 25 Ande godoja vrjama trajilas maškar e učitelja thaj čholas kan lende thaj phučelas ando Jerusalim varesavo manuš savo akhardolas len. 47 A savora save ašunenas les divisajle lešće Simeon. Vo sas zurale pravedno thaj pobožno manuš gođaće thaj lešće odgovorende. 48 Kana dikhline thaj ažućarelas te avel o Mesija te spasil e Izraelcen. les začudisajle, a lešći dej phendas lešće: "Čhaveja! O Sveti Duhu sas pe leste 26 thaj objavisarda lešće Sostar čerdan amendje gadava? Ake me thaj čiro dad kaj či merela dok či dičhel e Gospodešće Mesija. 27 e darasa rodam tut." 49 A o Isus phendas lende: Potaknime katar o Sveti Duhu avilo ando Hramo baš "Sostar rodine man zar či džangline kaj me trubul kana o dad thaj e dej anenasa e čhavre e Isuse te te avav ando čher mungre Dadesko?" 50 Ali von či izvršin okova so rodelas o Mojsijesko zakon. 28 O haćardine so o Isus kamlas te phenel lende. 51 Askal Simeon lija e čhavres ande pire vas thaj hvalisarda e bolda pe lenca ando Nazaret thaj čholas kan lende. A Devle alavencia: 29 "Akana, Gospode, šaj me čiro e dej lešći lelas sama pe sa akala događajura ande sluga te merav ando miro sago kaj phendan. 30 piro ilo. 52 A o Isus napreduilas ande mudrost thaj Kaj e jakha mungre dikhline o spasenje čiro, 31 barjolas ande milost anglo Del thaj anglo them. savo pripremisardan angle sa o them, 32 o svetlo te prosvetil aver themen pe slava čire themešći e Izraelošći." 33 E Isusesko dad thaj lešći dej divisajle okoleše so o Simeon phenelas pale leste. 34 O Simeon askal blagoslovisarda len thaj phendas e Isusešće dejaće e Marijače: "O Del odredisardas pale akava čhavro te e but e manušende ando Izrael avel palo propast thaj butende palo vaskrsenje. Vo si odredime te avel e Devlesko znako, ali o but o them odbacila les. 35 Akava avela sar te sikadon e gindimata save si garade ande but e ile. A vi tuće korkoraće o mačo hvarela čiro ilo." 36 A okote sas vi e Devlešći proročica savi akhardolas Ana, e Fanuilovešći čhej, voj sas andar e Asiresko pleme thaj sas zurale purani. Trajilas pire romesa samo efta brš, 37 a pale godova trajilas korkoro sar udovica dži ke ohtovardeš thaj štar brš. Voj sas stalno ando Hramo, služilas e Devlešće đeseja thaj e račava, postilas thaj molilas pe. 38 Thaj samo so o Simeon

3 Sas dešupandžto brš sar vladilas o caro Tiberija e rimske carstvosa, o Pontije Pilato vladilas e judejava, o Irod vladilas e galilejava, a lesko phral o Filip vladilas ande Itureja thaj ande Trahonitada, o Lisanije vladilas ande Avilina, 2 o Ana thaj o Kajafa sas e šorvale rašaja, a o Del askal objavisarda piro alav e Jovanošće e Zaharijaše čhavešće ande pustinja. 3 Thaj o Jovano savo bolelas nakhlas e sasti okolina oko e reka e Jordan thaj propovedilas e themešće kaj e manuša trubun te obratin pe e Devlešće te jartol lende bezeha thaj te bolen pe. 4 Sago kaj ramol ando Sveti Ili e prorokosko Isajasko: "Vo si o glaso savo čhol muj ande pustinja: 'Pripremin o drom palo Gospod, vorton e staze pale leste!' 5 Neka svako dolina pherdol a svako gora neka slegnilpe! Sa e bande droma neka ispravin pe thaj e grbave droma postanina ravne. 6 Thaj svako manuš dičhela o spasenje savo avel katar o Del.'" 7 O Jovano

phenelas okolende save avenas te bolen pe: "Tumen čhavo, o Eslja sas e Nangejesko čhavo, 26 o Nangej e sapeče čhavra! Koli upozorisarda tumen te našen sas e Maatesko čhavo, o Maat sas e Matatijesko katar e Devlešči bari holji savi avel? 8 Sikaven tumare čhavo, o Matatija sas e Semeinasko čhavo, o Semein trajosa thaj tumare delanca kaj odvoisajle katar o sas e Josihesko čhavo, o Josih sas e Jodasko bezeħ thaj kaj obratisajle e Devlešče. Na hohaven čhavo, 27 o Joda sas e Joanañesko čhavo, o Joanañ tumen kaj si tumende dosta te phenen: 'Amen sam sas e Risasko čhavo, o Risa sas e Zorovavelesko e Avramešče potomkurja,' kaj phenav tumende kaj čhavo, o Zorovavel sas e Salatilesko čhavo, o Salatiil o Del šaj vi katar akala bara te vazdel čhavra e sas e Nirijasko čhavo, 28 o Niri sas e Melhijesko Avramešče." 9 Kaj o tover e Devlešče sudosko več čhavo, o Melhi sas e Adijasko čhavo, o Adi sas e si čhutino po koreno e kaštesko. Svako kaš savo či Kosamesko čhavo, o Kosam sas e Elmadasmesko bijanel lačhe plodurja čhinela pe thaj čhudela pes čhavo, o Elmadam sas e Iresko čhavo, 29 o Ir sas ande jag. 10 Askal o them phučla les: "So askal te e Isusesko čhavo, o Isus sas e Eliezeresko čhavo, čeras?" 11 A o Jovano phendas lende: "Kas si duj o Eliezer sas e Jorimesko čhavo, o Jorim sas e gada neka del jek okole kas naj. Thaj kas si habe Matatesko čhavo, o Matat sas e Levijesko čhavo, 30 neka del okoles kas naj." 12 Aviline vi e carinikurja te o Levije sas e Simeonesko čhavo, o Simeon sas e o Jovane bolel len thaj phendine lešće: "Učiteljina, Judasko čhavo, o Juda sas e Josifesko čhavo, o Josif so amen te čeras?" 13 A o Jovane phendas lende: sas e Jonamesko čhavo, o Jonam sas e Eliakimesko "Na roden majbut porezo nego so odredil tumende čhavo, 31 o Eliakim sas e Melejasko čhavo, o Meleja e vlast." 14 E vojnikurja isto phučline: "A amen so sas e Menasko čhavo, o Mena sas e Matatesko te čeras?" A vo phendas lende: "Khonikastar na len čhavo, o Matata sas e Natanesko čhavo, o Natan love pe sila, na optužin khonikas hohamne thaj aven sas e Davidesko čhavo, 32 o David sas e Jesejesko zadovoljno tumare počinava." 15 Ande godoja vrjama čhavo, o Jesej sas e Jovidesko čhavo, o Jovid sas e o them ažućarelas e Mesija thaj savora ande pire ile Voozesko čhavo, o Vooz sas e Salmonesko čhavo, o phučenjas pe te naj možda o Jovano Mesija. 16 Zato Salmon sas e Naasonesko čhavo, 33 o Naason sas e o Jovano phendas savorende: "Me bolava tumen e Aminadavesko čhavo, o Aminadav sas e Adminesko pajesa, ali avel vareko pale mande ko si majmočno čhavo, o Admin sas e Arnijesko čhavo, o Arni sas e mandar, kašće me naj sem dostojno ni e haravlja pe Esromesko čhavo, o Esrom sas e Faresesko čhavo, sandale te putrav. Vo bolela tumen e Sveto Duhosa o Fares sas e Judasko čhavo, 34 o Juda sas e thaj e jagasa. 17 Vo si spremno te losarel o kućin Jakovesko čhavo, o Jakov sas e Isakosko čhavo, o e divesko katar e pleva. O điv čidela thaj spremila Isak sas e Avraamesko čhavo, o Avram sas e Taresko ande piri žitnica, a e pleva dela jag e jagasa savi čhavo, o Tara sas e Nahoresko čhavo, 35 o Nahor naštī mudardol." 18 Thaj but kasave opomene o sas e Seruhesko čhavo, o Seruh sas e Ragavesko Jovano phendas e themešće thaj navestilas lende e čhavo, o Ragav sas e Falekesko čhavo, o Falek Bahtali nevimata. 19 A o Irod o vladari kas o Jovano sas e Everesko čhavo, o Ever sas e Salasko čhavo, ukorisarda zato kaj lijas e Irodijada savi sas romnji 36 o Sala sas e Kainamesko čhavo, o Kainam sas lešće phralešći, thaj pale sa aver bilačhimata save e Arfaksadesko čhavo, o Arfaksad sas e Simesko čerda, 20 pe sa godova još vi e Jovane čhuda ande čhavo, o Sim sas e Nojesko čhavo, o Noje sas e tamnica. 21 Kana o Jovano bolelas sa e themes, Lamehesko čhavo, 37 o Lameh sas e Matusalinesko bolape vi o Isus. Dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo, čhavo, o Matusalin sas e Enohesko čhavo, o Enoch 22 thaj fuljisto pe leste o Sveto Duho ando telesno sas e Jaretesko čhavo, o Jaret sas e Malaleilesko obliko sago golubo, thaj andar o nebo ašundilo o čhavo, o Malaleil sas e Kainamesko čhavo, 38 o glaso sivo phendas: "Tu san mungro voljeno Čhavo. Kainam sas e Enosesko čhavo, o Enos sas e Sitesko Tu san mungri bah!" 23 Kana o Isus započnisdarsa e čhavo, o Sit sas e Adamesko čhavo, o Adam sas e javno služba katar o Del, sas les varekaj katar trijanda Devlesko čhavo.

brš. Inčareljas pe kaj si o Isus čhavo e Josifesko. O Josif sas e Ilijesko čhavo, 24 o Ilija sas e Matatesko čhavo, a o Matat e Levijesko čhavo, o Levije sas e Melhijesko čhavo, o Melhi sas e Janajesko čhavo, o Janaj e Josifesko čhavo, 25 o Josif sas e Matatesko čhavo, o Matatija sas e Amosesko čhavo, o Amos sas e Naumasko čhavo, o Naum sas e Esljiesko

4 O Isus, pherdo e Sveto Duhosa, bolda pe katar e reka Jordan thaj o Sveto Duho inđardale ande pustinja, 2 okote o beng iskušilas les štarvardeš đesa thaj khanči či hala pale godoja vrjama, a kana nakhlne godola đesa vo bokhajlo. 3 A o beng phendas lešće: "Ako san Čhavo e Devlesko, phen akale barešće te

postanil mangro." 4 A o Isus phendas lešće: "Ando Svetu lil ačhel ramome: 'Či trajil o manuš samo katar sikhako. 6 Thaj phendas lešće o beng: "Tuče samo o Neman andar e Sirija." 28 Thaj savora ande dava sa akaja vlast thaj e slava lendi, kaj si mande predaime thaj me šaj te dava len kašće me kamav. 7 Uštile thaj tradine les avri andar o gav thaj inđardine Ako peres pe koča angle mande thaj slavis man, sa les po vrho e gorako kaj dasazidome lengo gav avela čiro." 8 A o Isus phendas lešće: "Ando Svetu lil te čhuden les opral. 30 Ali vo nakhlo maškar lende ačhel ramome: 'De koča samo anglo Gospod čiro thaj delotar. 31 Thaj avilo ando galilejsko gav savo Del, thaj jedino les slavi.' 9 Thaj o beng inđarda les akhardolas Kafarnaum thaj sikavelas len ando savato. ando Jerusalim thaj čhuta les po vrho e Hramosko 32 A o but o them čudilas pe lešće sikavipšeće thaj phendas lešće: "Ako san tu Čhavo e Devlesko, kaj lesko svato das pferdo sile. 33 Ande sinagoga čhude tut katar tele 10 kaj ando Svetu lil ramol: das varesavo manuš ande savo das bilačho duho 'Pire andelende zapovedila pale tute te len sama pe e bendesko, vo čhuta muj zurale glasosa: 34 'So tute', 11 thaj: 'von pe vas inđarena tut te či pećes kames amendar, Isuse andar o gav Nazaret? Avilan e pungresa ando bar.' 12 A o Isus phendas lešće: 'te uništis men? Džanav ko san: Sveco e Devlesko.' "Ramome si vi akava: 'Na iskušisar e Gospode čire 35 A o Isus zapovedisardas lešće: 'Phande čiro muj Devle.' 13 Thaj kana o beng završisarda te iskušil les, thaj inklij andar leste!' Askal o demono harada les delotar lestar pale varesošći vrjama. 14 O Isus bolda angle savorende, inklijisto andar leste thaj ni cara či pe ando galilejako krajo pferdo e Svetu Duhošće naudisardas lešće. 36 Savora das but začudime thaj silava thaj o glaso pale leste buljilo pe sasto godova phenenas jek avrešće: 'Sosko si godova svato, te krajo. 15 Sikavelas pe lendje sinagoge, thaj savora ando autoritetu thaj ande sila zapovedil e bilačhe šukar mothonas pale leste. 16 Thaj avilo ando gav duhonende thaj von inklijen!' 37 Thaj o glaso pale savo akhardolas Nazret kaj barilo thaj pe piro običaj leste buljilo pe sa e okolne thana. 38 Kana inklijisto ando savato dija ande sinagoga thaj uštilo te čitol, andar e sinagoga thaj delo ande Simonesko čher. 17 A dine les o lil katar o proroko Isaija, putardas o E Simonešće sokra das e bari jag thaj čhionolas lat lil thaj arakhla o than kaj si ramome: 18 "O Duho e groznica, pa zamolisardine les te sastare lat. 39 e Gospodesko si pe mande zato makhlas mungro Vo bandilo paše late thaj zapovedisardas e jagaće šoro e uljeja thaj bičhalda man te anav e Bahtali te mućela thaj e jag nestanisardas. Voj odma uštili nevimata e čorende, bičhalda man te propovediv e thaj ačhili te služil len. 40 Kana naklas o savatosko phanglende kaj avena oslobodime, thaj e korenđe des, sa e nasvalen katar razne nasvalimata, anenjas kaj dičena, a e mućime kaj avena oslobodime 19 ko Isus, a vo pe savorende čholas pire vas thaj von thaj te proglasiv o brš milosti e Gospodesko". 20 sastonas. 41 A vi e bilačhe duhurja inklijen asandar Phandada o Lil, dija les ko sluga thaj bešlo te sikavel, e but e manuša thaj čhonas muj thaj phenenas: a savora save das ande sinagoga dičenjas pe leste. "Tu san Čhavo e Devlesko!" A vo pretilas lendje 21 Thaj počnisarda te phenel lende: "Ađes akava Lil thaj zabranisarda lendje te na čeren svato, kaj von savo ašundine tumare kanenca pferdilo." 22 Savora džanenas kaj si vo o Hristo. 42 A kana svanisardas phenenas sa majšukar pale leste thaj divinas pe e o des, inklijisto thaj delotar po pusto than. A o them šukar alavenđe kaj inklijen asandar lesko muj thaj rodelas les. Kana arakhline les avile leste thaj kamlne phenenas: "Naj li akava o čhavo e Josifesko?" 23 te ačhavlen les te na džaltar lendar. 43 A vo phendas Askal phendas lende: "Tumen mande bi sumnjako lende: 'Vi e manušende andar e aver gava trubul te mothona akaja poslovica: 'Doktorina! Sastar korkoro anav e Bahtali nevimata pale Devlesko carstvo, kaj tut!' Ćer vi akate ande čiro gav kaj barilan so ašundam zato o Del bičhalda man.' 44 Thaj nastavisarda te kaj čerdan ando Kafarnaum." 24 Askal ačhilo majdur propovedil pe judejske sinagoge.

te mothol: "Čače phenav tumendje: 'Nijek proroko či lačhe avilo ande piro gav kaj bajrilo.' 25 A čače phenav tumende: E but udovice das ando Izrael ande vrjama kana das o Ilija proroko, askal o nebo phandadilo pe trin brš thaj šov čhon thaj das bari bok pe sasti phuv e Izraelošći. 26 Ali niječaće lendar

5 Jekhvar kana o Isus ačhelas pe obala ko galilejako jezero, o them spidelas pes pe leste te ašunen o alav e Devlesko. 2 O Isus lija sama e duij čamcurija kaj ačhenas pe obala andar save inklijistine e ribara thaj halavenas pire mreže. 3 Thaj dija ande jek katar

o čamco savo sas e Simonesko thaj zamolisarda les hulil po Del? Ko šaj te jartol e bezeha osim o Del?" te spiden les cara majdur katar e obala. Bešlo andre 22 A o Isus džangla lende gindimata thaj phendas thaj počnisarda te sikavel e theme andar o čamco. lende: "Sostar gajda gndin ande tumare ile?" 23 So si 4 A kana o Isus ačhilo te čerel svato e themešće, majloče te phenel pe: 'Jartime si tuče cire bezeha' ili phendas e Simonešće: "Otplovisar okote kaj si handuk te phenel pe: 'Ušti thaj phir?' 24 Dokaživa tumende o paj thaj čhude e mreže cire thaj astar e mačhen." kaj man, e Čhaves e Manušešće, si vlast pe phuv te 5 A o Simon phendas lešće: "Učiteljina! Sasti rjat jartosar e bezeha." Askal phendas e line manušešće: trudisajlam thaj khanči či astardam, ali ako tu gajda "Tuče phenav: 'Ušti, le cire nosilje thaj džatar tuče phenes, čhudava e mreže.'" 6 Kana čerdine godova, čhere!" 25 Vo odma uštido angle lende thaj lija pe astardine but mačhe, gaći kaj pharjonas lende mreže. soste pašjolas thaj dželotar pire čherešće thaj hvalilas 7 Dine znako pire drugarenđe ando aver čamco te e Devle. 26 Savora sas ando čudo, slavinas e Devle aven te pomožin len. Kana von aviline, pherdine thaj pherde dar phenenas: "Čudurja ađes dikhla!" e liduj čamcurija gajda kaj gata potonisardine. 8 27 Pale godova o Isus inkljisto thaj dikhla e cariniko A kana dikhla o Simon Petar, pelo pe pire koča savo bučolas Levije kaj bešel po than kaj počinelas angle Isusešće pungre thaj phendas: "Džatar mandar, pe o porezo thaj phendas lešće: "Av pale mande." 28 Gospode! Me sem bezehalo manuš." 9 Thaj sas O Levije mukla sa, uštido thaj teljarda pale leste. 29 ando čudo o Petar thaj savora save sas lesa zbog e Pale godova o Levije čerda lešće ande piro čher bari bute e mačhe kaj astardine. 10 A gajda vi o Jakov gozba. Leja pale sinija bešenjas but carinikura thaj vi thaj o Jovano sas ando čudo. Von sas e čhave e aver manuša. 30 Askal e fariseja thaj lende učitelja e Zevedeješće thaj e drugarja e Simonešće. A o Isus Mojsiješće zakonestar počnisardine te mrmljan pe phendas e Simonešće: "Na dara! Katar akana e leste thaj phendine lešće učenikonende: "Sostar han manušen astareja sago e mačhen." 11 Thaj crdine thaj pijen e carinikonanca thaj e bezehalencia?" 31 e čamcurija pe phuv, mukline sa thaj teljardine pale A o Isus phendas lende akaja izreka: "Či trubun e leste. 12 Kana sas o Isus ande jek gav, dijas pe saste manuša e doktore nego e nasvale". 32 Gajda vi jek manuš savo sas sa ande guba. Dikhla e Isuse me či avilem te akharav e pravednikonen, nego e thaj pelo angle leste e mujesa dži ke phuv, thaj bezehalen te bolden pe katar pire bezeha ko Del." zamolisarda les: "Gospode! Te kames šaj te sastares 33 Von askal phendine lešće: "Sostar e Jovanošće man katar e guba." 13 Vo čhuta po vas pe leste thaj učenikurja često postin thaj molin pe, isto gajda vi phendas: "Kamav, av sasto!" Thaj e guba odma peli e farisejenđe učenikurja, a cire či postin nego han lestar. 14 A o Isus zapovedisardas lešće: "Na phen thaj pijen?" 34 A o Isus phendas lende: "Tugujin li e khonikašće, nego dža thaj sikav tu e rašaješće thaj svaturja dok si o džamutro lenca? Nisar! 35 Nego prinesesar čiri žrtva palo čiro sastipe, sar odredisardas avela o des kana otmina lendar e džamutre thaj askal o Mojsije. Godova avela sago dokazo e manušende." postina ande godola desa." 36 O Isus phendas lende 15 A o glaso pale leste još majbut buljolas thaj o još jek paramiči ande slike: "Khonik či čhinel o nevo but o them čidelas pe te ašunen les thaj te sastarel kotor katar e nevi haljina te suvel pe purani haljina. len katar lende nasvalimata. 16 A vo dželotar ande Ako godova čerel, e nevi haljina čhindola, a e purane pustinja te molil pe e Devlešće. 17 Jek des dok o haljinače či ačhela o kotor katar e nevi haljina. 37 Isus sikavelas e themes, bešenjas lesa e fariseja Khonik či čhol e nevi mol ande purani morčači trasta, thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar save aviline kaj e nevi mol pharavela e trasta thaj e mol čhordola, andar sa e galilejske gava, judejske thaj andar o a e morčači trasta propadnila. 38 Nego e nevi mol Jerusalim. A e sila e Gospodešći sas e Isuseja ande nevi morčači trasta trubul te čhol pe. 39 Thaj te sastarel e nasvalen. 18 Askal aviline varešošće khonik ko pijel e purani mol, či kamel e nevi, kaj manuša save indarenas pe nosilje e manušes savo phenel e purani mol si majlačhi."

6 Jek savato kana o Isus načhelas maškar e njive, lešće učenikurja trgonas o div e vastenca thaj hanas. 2 A varesave katar e fariseja phendine e Isusešće: "Sostar čeren, okova so po zakono naj muklo te čerel pe savatone?" 3 A o Isus phendas lende: "Sigurno čitosardine ando Sveti lil so o David čerda, kana vo thaj okola save sas lesa bokhajle a

nas len so te han. 4 Dijas ande Devlesko čher thaj nebo! Kaj sa godova bilačipe isto gajda amaro them lijas e svete mangre save či tromal te hal khonik osim čerelas amare prorokonende ande lendi vрjama. 24 e rašaja, hala thaj dija vi okolende save džanas pale Ali teško tumende save sen akana barvale, kaj več leste." 5 Thaj phendas lende: "Kaj me, o Čavo e primisardine e uteha tumari. 25 Teško tumende kaj Manušesko, gospodari sem e savatosko." 6 A jek sen akana čaljarde, kaj bokhavona. Teško tumende aver savato, o Isus dija ande sinagoga thaj sikavelas, kaj asan akana, kaj rovena thaj tugujina. 26 Teško a okote sas jek manuš e šuće vastesa. 7 E fariseja tumende kana savora lačhe mothona pale tumende, thaj e učitelja e Mojsiješče zakonestar inčarenas e kaj isto gajda amaro them čerelas amare hohamne jakha pe leste te dičhen dali sastarel lat ando savato prorokonende ande lendi vрjama." 27 "Ali tumende te došaren les. 8 A vo džanglas e gindimata lende thaj save ašunen phenav: Volin tumare dušmajen! Čeren phendas e manušešče e šuće vastesa: "Ušti thaj ačh lačipe okolende save mrzan tumen! 28 Blagoslovin maškare." A vo uštio thaj ačhilo angle manuša. 9 A o okolen kaj den tumen romaja! Molin tumen e Devlešče Isus phendas lende: Te phučav tumen: "Dali tromal pale okola save vređon tumen. 29 Ako vareko pećel pe savatone te čerel pe lačipe ili bilačipe, o traj o tut pe jek rig e muješći, bolde lešće vi aver rig. Ako te spasil pe ili te hasarelpe?" A von samo ačhenas. vareko lijas čiro ogrtiči, de les vi čiro gad. 30 Ko 10 O Isus dikhla pe lende savorende thaj phendas mandel tutar vareso, de les. A okolestar kaj otmil čiro, e manušešče e šuće vastesa: "Inzar čo vas." A vo na rode palpale. 31 Thaj askal sar kamen te čeren čerda gajda thaj o vas lesko sastilo thaj sas sasto e manuša tumende, gajda čeren vi tumen lende. sago vi aver. 11 A e fariseja thaj e učitelja e Mojsiješče 32 Ako volin samo okolen save tumen volin, sošći zakonestar holjajle thaj čerdine svato maškar pende avela tumari nagrada? Kaj vi e bezechale volin samo so te čeren e Isuseja. 12 Ande godoja vрjama o Isus okolen save len volin. 33 Thaj ako čeren lačipe samo delo pe gora te molil pe. Okote ačhilo sasti rjat thaj okolende kaj tumende čeren lačipe, sošći avela molilas pe e Devlešče. 13 Thaj kana avilo o des, tumari nagrada? Kaj vi e bezechale čeren gajda. 34 akhardas pire e učenikonen thaj losarda maškar lende Thaj te den udžile samo okolen katar save ažućaren e dešudujen, thaj akharda len apostolurja a lende te bolden tumende, sošći avela tumari nagrada? Kaj alava sas: 14 O Simon (saves akharenas Petar), vi e bezechale den e bezechalen udžile te šaj palem thaj o Andrija (e Petresko phral), o Jakov thaj o dobin palpale. 35 Volin tumare dušmajen, čeren lende Jovan, o Filip thaj o Vartolomej, 15 o Matej thaj o lačipe, den len udžile thaj na ažućaren khanči te Toma, o Jakov (savo sas čhavo e Alfejevesko) thaj o bolden tumende. Ako čeren gajda, avela bari tumari Simon (savo sas pobunjjeniko), 16 o Juda (čhavo e počin, thaj avena čhave e Majbarešče, kaj si vo Jakovesko), thaj o Juda (andar o gav Iskariot, savo lačho čak vi okolende kaj si nezahvalne thaj vi e izdaisarda les). 17 Pale godova o Isus fuljisto lenca bilačhende. 36 Aven dakle bare ileja sago kaj si vi tele katar e gora thaj ačhilo po ravno than. Okote tumaro nebesko Dad bare ileja." 37 Na sudin thaj či sas baro brojo lešće učenikurja thaj o silno them sudila pe tumende. Na osudin thaj či avena osudime. andar o krajo e judejako, andar o Jerusalim, andar Jartosaren thaj jartola pe tumende. 38 Den thaj dela e tirske thaj andar e sidonske gava pašo more. 18 pe tumende. Čhordola pe tumende ande angalja lačhi Von aviline te ašunen les thaj te sastarel len katar mera, nabime, čhinosardi thaj preobilno kaj sošće lenđe nasvalimata, a avenas vi okola saven mučinas merava merin kasave merava merila pe tumende. e bilačhe duhurja, a o Isus oslobođilas len. 19 Thaj 39 Thaj phendas lende akaja paramiči ande slike: sa o them rodelas te čhon pire vas pe leste, kaj "Dali šaj o koro e kore te vodil? Či li perena liduj andar leste inklijelas e sila thaj von sa sastonas. 20 ande hv? 40 Nijek učeniko naj majbaro katar piro Vo dikhla pe pire učenikurja thaj phendas: "Blago učitelj. Svako savo si sikado dži ko krajo, avela sago tumende save sen čore, kaj si tumaro e Devlesko vi o učitelj lesko. 41 Sostar dičhes e kaštešći prušuk carstvo. 22 Blago tumende save sen akana bokhale, ande jak čire phralešći, kana či haćares o baro kaš kaj čaljona. Blago tumende save akana roven, kaj ande čiri jak? 42 Sar šaj phenes čire phralešće: asana. 22 Blago tumende kana e manuša mrzana 'Phrala, ažućar te inkalav e kaštešći prušuk savi si tumen, kana odbacina tumen, kana ladžarena tumen, ande čiri jak', kana ni korkoro či haćares o baro kaš thaj kana phenena pale tumende kaj sen bilačhe, ande čiri jak? Licemernona! Majsigo inkal o baro zbog godova kaj pačan ande mande, ando Čhavo kaš andar čiri jak thaj majlačhe dičheja e kaštešći e Manušesko! 23 Radujin tumen ande godola desa prušuk te inkal les andar čire phralešći jak." 43 thaj čhelen e bahtatar, kaj bari si tumari nagrada po Lačho kaš či bijanel bilačhe plodurja, a bilačho kaš či

bijanel lačhe plodurja. 44 Kaj svako kaš pe piro plodo Pale godova avilo ko mohto, čhuta pire vas pe leste pindžarel pes. E smokva thaj e drak či kušen pe katar thaj okola kaj inđarenas o mohto ačhiline. A vo e kangre. 45 O lačho manuš andar e lačhi riznica phendas: "Čhoveja, tuče phenav: Ušti!" 15 O mulo pire ilešči inkalel lačhipe, a o bilačho manuš andar vazda pe, bešlo thaj počnisarda te čerel svato. A o piro bilačho ilo inkalel o bilačhipe, kaj andar o muj Isus dija les lešče dejache. 16 A savora zadivisajle inklijel sova si pherdo o ilo. 46 "Sostar akharen man: thaj počnisardine te hvalin e Devle alavencia: "Baro 'Gospode! Gospode!' A naj sen pačivale okolešče so proroko avilo maškar amende!" thaj: "O Del avilo phenav tumende? 47 Sikavava tumende pe kaste ando pomoč pire themešće!" 17 Thaj godova glaso anel svako savo avel mande, ašunel mungre alava pale leste buljilo pe saste judejske krajurja thaj pe thaj si pačivalo mungre alavende: 48 Slično si sago o sasti okolina. 18 E Jovanošće učenikurja javisardine e manuš savo agajda čerda piro čher: hanadas handuk Jovanošće so o Isus čerda. A vo akhardas pire dujen thaj čhuta o temelji pe stena. Kana avili e poplava, o učenikonen 19 thaj bičhalda len ko Gospod te phučen paj navalisarda po čher, ali naštī harada les kaj sas les: "Dali san tu okova saves o Del obecisarda kaj lačhe sagradime. 49 A okova savo ašundas mungre bičhalela les ili te ažučaras avres?" 20 Kana akala duj alava a naj pačivalo mungre alavende, vo si sago o manuša aresline leste, phendine: "O Jovano savo manuš savo vazdas piro čher pe phuv bi temeljesko, bolel bičhalda amen tute te phučas tut: 'Da li san tu pe savo navalisarda o paj, odma harada o čher thaj okova saves obecisarda o Del kaj trubul te avel, ili katar godova čher sas bari ruševina."

7 Kana o Isus dija gata sa godola alava anglo them, dija ando gav Kafarnaum. 2 Varesave rimske kapetano sas robo savo sas nasvalo po smrto, a vo sas lešče but drago. 3 A kana o kapetano ašundas palo Isus, bičhaldas lešče e židovske starešinen thaj molisarda les te avel te sastarel lešče slugo. 4 A von aviline ko Isus thaj počnisardine ilestar te molin les alavencia: "Zaslužisarda te čeres lešče godova, 5 kaj volil amare theme thaj vo vazdas amende e sinagoga." 6 A o Isus teljarda lenca. Thaj kana sas već paše ko čher, bičhalda o kapetano pire drugaren leste te phenen lešče: "Gospode! Na trudi tu, kaj Naj sem dostojo te des ande mungro čher. 7 Zato vi či inčara man dostojo te avav angle tute, nego samo phen alav thaj o sluga mungro sastola. 8 Kaj, vi me sem manuš tale vlast thaj si man tale mande vojnurja. Thaj kana phenav ječešće: 'Džal!', vo džaltar. Thaj kana phenav averešće: 'Av!', vo avel. Thaj kana phenav mungre robošće: 'Čer godova!' vo čerel." 9 A kana godova ašundas o Isus, zadivisajlo e kapetanošće thaj bolda pe ko them savo džalas pale leste thaj phendas: "Phenav tumende: kasavo pačipe či arakhlem ke nijek manuš ando Izrael!" 10 A kana okola kaj sas bičhalde katar o kapetano boldine pe čhere, arakhline e robo kaj si sasto. 11 Pale godova o Isus teljarda ando gav savo akhardolas Nain. Pale leste džans e učenikurja thaj o but o them. 12 Kana avilo paše ke gavesko vudar, baš askal inkalenas e mule, čhoveja savo sas jedinco pire dejako savi sas udovica. Lava sas o but o them andar o gav. 13 Kana dikhla lat o Gospod, sažalisašlo pe late thaj phendas lače: "Na rov!" 14

Pale godova avilo ko mohto, čhuta pire vas pe leste ando pomoč pire themešće!" 17 Thaj godova glaso pale leste buljilo pe saste judejske krajurja thaj pe thaj si pačivalo mungre alavende: 48 Slično si sago o sasti okolina. 18 E Jovanošće učenikurja javisardine e manuš savo agajda čerda piro čher: hanadas handuk Jovanošće so o Isus čerda. A vo akhardas pire dujen thaj čhuta o temelji pe stena. Kana avili e poplava, o učenikonen 19 thaj bičhalda len ko Gospod te phučen paj navalisarda po čher, ali naštī harada les kaj sas les: "Dali san tu okova saves o Del obecisarda kaj lačhe sagradime. 49 A okova savo ašundas mungre bičhalela les ili te ažučaras avres?" 20 Kana akala duj alava a naj pačivalo mungre alavende, vo si sago o manuša aresline leste, phendine: "O Jovano savo manuš savo vazdas piro čher pe phuv bi temeljesko, bolel bičhalda amen tute te phučas tut: 'Da li san tu pe savo navalisarda o paj, odma harada o čher thaj okova saves obecisarda o Del kaj trubul te avel, ili te ažučaras avres?" 21 O Isus baš ande godova časo sastarelas e buten katar lende muke, razne nasvalimata thaj katar e bilačhe duhurja thaj e bute kore manušende boldas o vido. 22 A o Isus phendas lende: "Džan thaj phenen e Jovanošće so upravo dikhhline thaj so ašundine: e kore dičhen, e bande phiren, e gubavcurja saston, e kašuće ašunen, e mule bolden pes ando trajo, a e čorende propovedil pe e Bahtali nevimata. 23 Blago okolešće savo či sablaznil pe zbog mande." 24 A Kana e Jovanošće učenikurja ďeletar, o Isus počnisarda te mothol e themešće palo Jovano: "So ďeline te dičhen ande pustinja? E trska, savja ljuljil e balval? Na! 25 So ďeline te dičhen? Manušes savo lija pe peste šukar drže? Na! E manuša save inđaren pe peste e šukar drže thaj trajin ando raskoš, von si ande carošće dvorurja. 26 So dakle inklijistne te dičhen? E proroko? Ej, me phenav tumende, vo si majbut vi katar o proroko. 27 Kaj o Jovano si okova pale savo o Del phendas ando Sveti lili: 'Ake, me bičhalav angle tute mungre glasniko savo pripremila o drom angle tute.' 28 Phenav tumende: katar sa e manuša save sas ikada bijande, khonikal naj majbaro katar o Jovano savo bolelas, a okova savo si majcikno ande Devlesko carstvo majbaro si lestar." 29 Kana sa o them thaj vi e carinikurja save sas bolde e Jovanošće boldimasa, ašundine e Isuse sar čerel svato priznaisardine kaj si e Devlesko sikavipe ispravno. 30 A e fariseja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar, či kamenas te bolel len o Jovano. Von odbisardine so o Del planirisarda pale lende. 31 O Isus phendas: "Kasa te usporediv e manušen katar akaja generacija? Kašće si slične? 32 Lenca si sago e čhavrenca save bešen po sokako thaj jek avrešće čhon muj: 'Svirosardam tumende

veselo, a tumen či čheldine, dīlabadam tumende nevimata palo o carstvo e Devlesko. Pale leste džanas tužno, a tumen či rujine! ³³ Gajda avilo o Jovano e dešuduji apostolurja ² thaj varesave manušnja savo bolelas. Niti halas mangro niti pijelas mol, a saven o Isus oslobođisardas katar e bilačhe duhurja tumen phenen: 'O bilačho duho si ande leste!' ³⁴ thaj sastarda len katar e nasvalimata: e Marija andar Avilem me, o Čhavo e Manušesko. Vi hav vi pijav, a e Magdala, andar savi trada efta demonurja, ³ tumen phenen: 'Dik, o manuš halapljivo thaj matarno, e Jovana, romnji e Huzošći savo sas e Irodosko drugari e carinikonengo thaj e bezehalengo.' ³⁵ upravitelj, e Suzana, thaj but aver save pomožinas e Savora save prihvatin e Develešći mudrost sikaven Isusešće thaj e dešuduje apostolende pire lovenca kaj si voj čači." ³⁶ Varesavo farisejo zamolisarda e thaj okoleja so sas len. ⁴ Dok još čidelas pe o but Isuse te hal leste. O Isus dija ande farisejsko čher o them andar e razne gava, o Isus phendas lende thaj lijas than pale sinija. ³⁷ Kanaake avili varesošči akaja paramiči: ⁵ "Jek des inkljisto o sejači te sejol. manušnji savi sas bezehali ando gav. Ašunda kaj si o Dok sijolas, varesavo seme pelo po drom thaj o them Isus pale sinija ande farisejsko čher, avili thaj andas e uštada les a e čiriklja aviline thaj haline les. ⁶ Aver alabasterosko čaroro ande savo sas kuč mirisno ulje. seme pelo pe barutni a kana inkljisto odma šučilo kaj ³⁸ Ačhili pale lešće pungre, rovelas thaj e jasvenca nas les dosta vlage. ⁷ Varesavo seme pelo maškar thovelas lešće pungre a pire balanca khoselas len. e kangre thaj e kangre tasadine les sar barjonas Čumidelas len thaj mačhelas len e mirisne uljeja. ³⁹ zajedno lesa. ⁸ A varesavo napokon pelo pe lačhi Kana godova dikhla o fariseji savo akharda e Isuse phuv, niknosarda thaj bijanda šel drom majbut." Kana ande piro čher, gndisardas ande peste: "Kana akava phendas godova thaj čhuta muj: "Ašunen kana već si avilosas proroko, džanglasas ko si thaj sošći si akaja tumen kan!" ⁹ E učenikurja phučline e Isuse so značil manušnji, savi diril les, kaj si bezehali." ⁴⁰ O Isus godoja paramiči. ¹⁰ A vo phendas lende: "Tumende phendas lešće: "Simone, si man vareso te phenav si dino te džanen e tajne e Devlešće carstvošće, tuče." A vo phendas: "Phen, učiteljina." ⁴¹ O Isus a averenđe si dino samo ande paramiča, kaj ando majdur motholas: "Sas varesavo manuš savo delas Svetlo lil ačhel ramome: 'vi ako dičhen či primetin, vi averenđe udžile love. Gajda sas duj džene save sas ako čhon kan či haćaren.' ¹¹ A akava si so značil lešće udžile. Jek sas lešće udžile pandž Šela rupune e paramiči: O seme si sago o alav e Devlesko. ¹² lovora, a aver pandžvardeš. ⁴² Sar našti te boldine Okova seme savo pelo po drom si sago e manuša e love save sas lešće udžile, vo jartosardas liduj save ašunen o alav, ali avel o beng thaj indarel o dženendje o dugo. Savo lendar majbut volila les?" alav e Devlesko andar lende ile te na pačan thaj te či ⁴³ O Simon phendas: "Gndiv kaj okova savešće si spasin pe. ¹³ A varesave si sago o seme savo si majbut jartome." A o Isus phendas lešće: "Lačhe posadime pe barutni phuv. Kana ašunen e Devlesko phenes." ⁴⁴ Gajda bolda pe ke manušnji thaj phendas alav, odma prihvatin les e bahtasa, ali najlen koreno. e Simonešće: "Dičhes akala manušnja? Dijem ande Varesavi vrijama pačan, ali kana aven e kušnje von čiro čher, a tu ni paj či dijan man te thovav mungre peren katar o pačipe. ¹⁴ A okova seme savo pelo pungre, a voj pire jasvenca thoda mungre pungre ande kangre si sago e manuša save ašunen o alav, thaj pire balanca khosla len. ⁴⁵ Tu či ni čumidan ali još pe lengo drom e trajošće brige tasaven len e man, a voj, sar dija andre, či ačhili te čumidel mungre barvalipeja thaj akale trajošće nasladenca thaj či anen pungre. ⁴⁶ Uljeja mungro šoro či makhlans, a voj lačho plodo. ¹⁵ Okova seme savo pelo pe lačhi phuv e mirisne kuč uljeja mungre pungre makhlans. ⁴⁷ si sago e manuša save ašunen o alav thaj inćaren Zato, phenav tuče: "Voj sikadas but ljubav kaj si lače les ando lačho thaj plemenito ilo thaj ustrain dok či jartome e but e bezeha, a majcara ljubav sikadas anen plodo." ¹⁶ "Khonikal kana del jag o stenko či okova sivo si majcara svesno kaj si lešće jartome čhol les talo čaro niti talo kreveto, nego čhon les po lešće bezeha." ⁴⁸ A o Isus phendas e manušnjače: čirako, te dičhen o svetlo okola save den andre. ¹⁷ "Jartome si tuče čire bezeha." ⁴⁹ A okola save sas Sa so si garado thaj čerdo tajno avela sikado javno pale sinija počnisardine te mothon maškar pende: thaj inkljela po videlo. ¹⁸ Len sama sar ašunen, kaj "Ko si akava kaj vi e bezeha jartol?" ⁵⁰ A vo phendas kas si dela pe lešće, a kas naj lela pe lestar vi okova e manušnjače: "Zbog čiro pačipe tu san spasime. so gindil kaj si les." ¹⁹ Ko Isus aviline lešći dej thaj lešće phral, ali katar o but o them našti čerdine lesa svato. ²⁰ A vareko javisarda e Isusešće: "Čiri dej thaj čire phral ačhen avri thaj kamen te dičhen tu." ²¹ O Isus phendas lende: "Mungri dej thaj mungre

8 Pale godova o Isus džalas pe sa e bare thaj cikne gava, propovedilas thaj navestilas e Bahtali

phral si okola save ašunen thaj izvršisaren o alav bari dar. O Isus dija ando čamco thaj teljarda palpale mungre Devlesko." 22 Jek ġes o Isus phendas pire ande Galileja. 23 A o manuš andar savo o Isus trada dešduj učenikonende: "Hajde te nakhas pe koja e bilačhe demonen, zamolisarda e Isuse te šaj ačhel rig e jezerošči." O Isus thaj lešće učenikurja dine lesa, ali o Isus phendas lešće: 24 "Bolde tut čhere ando čamco thaj isplovisardine. 25 Dok plovinas, e thaj phen sa so čerda tuče o Del." Thaj o manuš Isuse lija e lindri. Ande godova mukla pe e oluja po ġelotar thaj razglasisarda pe sasto gav so čerda lešće jezero. E lađica počnisarda te pherel pe e pajesa o Isus. 26 A kana o Isus bolda pe palpale pe koja rig a von arakhline pe ande bari briga pale piro trajo. e jezerošči, malada les o them kaj željno ažućarenas 27 Aviline ko Isus, džungadine les thaj čutine muj: les. 28 Thaj dik, avilo o manuš kasko alav sas Jair, "Učiteljina, učiteljina, tasadosa!" Vo džungadilo, thaj savo sas jek katar e vođe ande sinagoga. Thaj pelo zapovedisarda e bavlajače thaj e talasende thaj e pe pire koča angle Isusešče pungre thaj zamolisarda talasurja smirosaļe thaj nastanisarda tišina. 29 A les te del ande lesko čher 30 kaj sas po meripe lešći o Isus phendas lendje: "Kaj tumaro pačipe?" A von jedino čhej savja sas varekaj katar dešduj brš. Dok ande dar thaj ando čudo phučenas jek avres: "Ko o Isus džalas ande Jairesko čher oko leste čicidelas si akava te zapovedil e paješće thaj e bavlajače, a pe sa o them katar sa e riga. 31 A maškar o them von te pokorin pe lešće?" 32 Askal o Isus thaj lešće sas jek manušnji savi sas nasvali katar o godova učenikurja otplovisardine pe obala ke gerasinsko kaj dešduj brš thavdelas o rat latar. Sa so sasla krajo, savi si pe koja rig katar o Galilejako jezero. dija pe doktorja thaj khonik našti te sastarelas lat. 33 34 Dok o Isus inklijelas pe obala, avilo angle leste o Nakhli palal leste thaj astarda pe e čoškostar katar e manuš ande sivo sas e bilačhe duhurja. Već dugo Isusešči haljina, thaj o rat odma ačhilo latar. 35 A o či indarelas e drze pe peste, niti trajilas ando čher Isus phendas: "Ko astarda pe pale mungri haljina?" nego trajilas ande limorja. 36 Kana o manuš dikhla Savora počnisardine te branin pe, a o Petar phendas: e Isuse, čuda pes pe koča angle leste thaj ande "Učiteljina, o but o them čicidel tut thaj spidel pe, a sasto glaso čhuta muj: "So kames mandar, Isuse, tu phučes ko astarda pe pale mande." 37 A o Isus majbare Devlešče čhaveja? Moliv tut na muči man!" phendas: "Vareko astarda pe pale mande. Haċardem 38 (Kaj o Isus zapovedisardas e bilačhe duhošće te sar e sila inklijisti andar mande thaj vareko sastilo." inklijel andar godova manuš. Kaj već lungo vрjama 39 Kana e manušnji dikhla kaj či ačhili neprimetno, o bilacħo duho inċarelas les ande piri vlast, Čak vi izdralas e daratar thaj peli pe koča angle leste thaj kana phandenas les ande lancurja thaj ande okurja, o angle sasto them phendas sostar astarda pe pale manuš trgolas e lancurja thaj o beng indarelas les leste thaj sar odma sastili. 40 A vo phendas lače: ande pustinja.) 41 O Isus pe godova phučla les: "Sar "Čejo, čiro pačipe sastarda tut. Dža ando miro!" 42 bučhos?" Vo phendas: "Legija", kaj ande leste dine Dok o Isus još čerelas svato e manušnjasa, avilo e but bilačhe demonurja. 43 Thaj zamolisardine e vareko andar e Jairesko čher ko Jair sivo sas vođa Isuse te na naredil lendje te džantar ando bezdan. ande sinagoga thaj phendas: "Čiri čhej muli. Na (Abysos g12) 44 A okote ande gora sas bari gomila mučiſas majbut e učitelje." 45 A Šunda godova o Isus bale save čarjonas. Askal e demonurja zamolisardine thaj phendas: "Na dara! Samo pača thaj trajila!" e Isuse te mučel len te den ande bale. Thaj vo 46 Kana o Isus areslo ando čher, či mukla khonikašče mukla len. 47 Askal e bilačhe demonurja inklijistine te den andre lesa osim o Petre, o Jovane, o Jakov andar o manuš thaj dine ande bale. Thaj e bale thaj e čhorako dade thaj lače dej. 48 A savora save pojurisardine niz o brego ando jezero thaj tasadile. sas ando čher rovenas thaj žalinas pale čhori. A o 49 A kana dikhline okola manuša kaj lenas sama Isus phendas lendje: "Na roven! Či muli, nego samo pe bale so sas, našline thaj phendine pe gava thaj sovel!" 50 A von asanas lestar kaj džangline kaj muli. pe okoline thana so dikhline. 51 A o them inklijisto 52 O Isus astarda lat palo vas thaj čhuta muj: "Čhori, te dičhel so sas. Avile dži ko Isus thaj dikhline e ušti" 53 Thaj lako duho bolda pe ande late thaj vo manuše andar sivo inklijistine e bilačhe demonurja odma uštili, a vo naredisarda te denla te hal. 54 A sar bešel dži ke Isusešči pungre, furjardo ande drze lako dad thaj lači dej čudisajle, a vo zapovedisarda thaj saste godasa e dar askal dijas pe lende. 55 A lendje te na phenen khonikašče so sas.

okola kaj lenas sama pe bale phendine averende, sar 56 O Isus akhardas e dešduj apostolen thaj dija o Isus oslobođisardas e manuše ande sivo sas e demonurja. 57 Askal e Isuse zamolisarda sa o them len moć thaj vlast pe sa e bilačhe duhurja thaj te sastaren katar e nasvalimata. 58 Bičhalda len andar e gerasinsko krajo te džaltar lendar kaj lija len e

9 O Isus akhardas e dešduj apostolen thaj dija len moć thaj vlast pe sa e bilačhe duhurja thaj te sastaren katar e nasvalimata. 59 Bičhalda len

te navestin e Devlesko carstvo thaj te sastaren e phenen, ko sem me?" A o Petar phendas: "Hristo nasvalen. 3 Thaj phendas lende: "Na len tumenca Pomazaniko e Devlesko!" 21 A o Isus zapovedisardas po drom ni rovli, ni trasta ni so hana, ni love thaj na lende te na phenen khonikašće kaj si vo o Mesija. 22 te avel tumen tumenca po duj haljine! 4 Kana den Thaj phendas: "Me, o Čhavo e Manušesko, trubul but ande varesosko gav, ačhen ande jek čher dok či džan te trpiv. E starešine, e šorvale rašaja thaj e učitelja e ande aver gav. 5 Ande savo gav či primin tumen, Mojsiješće zakonestar odbacina man. Mudarena man, inklijen andar godova gav thaj čhinon o prahu katar a me o trito džes uštava andar e mule." 23 Pale godova tumare pungre. Godova avela znako kaj mukline les o Isus phendas savorende: "Ako vareko kamel te lešće sudošće." 6 Thaj e učenikurja teljardine majdur: avel mungro sledbeniko, neka odreknil pe korkoro obilazinas e gava, navestinas e Bahtali nevimata pestar, nek svako des lel piro trušl thaj nek džal pale thaj sastarenas e nasvalen. 7 Kana ašunda o vladiri mande. 24 Kaj svako ko kamel te spasil piro trajo, o Irod so dogodisajlo, sas zbumine, kaj varesave hasarela les; a ko hasarel piro trajo zbog mande, phenenas kaj o Jovano savo bolelas uštilo andar godova spasila les. 25 Savi korist si e manušes, ako e mule. 8 Aver phenenas pojavisajlo pe phuv o zadobil sa o them, a korkoro pes hasarel ili pešće Ilija, a aver palem phendine: "Uštilo andar e mule naudil?" 26 Ko ladžal mandar thaj mungre alavendar, varesava proroko andar e purani vrjama." 9 A o Irod lestar vi me, o Čhavo e Manušesko, ladžava kana phendas: "Me čhindem e Jovanesko šoro. Ko si askal avava ande slava mungrí thaj e slava mungre Dadešći akava pale kaste gać i ašunav?" Thaj rodelas prilika thaj e svete andelendi. 27 "Čače phenav tumende: te dičel e Isuse. 10 Kana e apostolurja boldine pe 'Varesave save si akate tumendar či merena dok katar e okolne krajurja, phendine e Isusešće sa so či dičhena e Devlesko carstvo.'" 28 A kana nakhla čerdine. Askal o Isus inđarda len pesa te avel lenca varekaj katar ohto džes katar godola alava o Isus lijas korkoro, paše pašo gav savo akhardol Vitsaida. 11 pesa e Petre, e Jovano thaj e Jakove ande gora te Ali kana godova ašunda o them, teljarda pale leste. molin pe. 29 Dok molilas pe, lesko muj promenisajlo, Vo primisarda len thaj phenelas lende pale Devlesko a e drze pe leste postanisardine parne thaj sjajne. 30 carstvo thaj sastardas savoren ko trubuja sastipe. Ande godova pojavisajle duj manuša thaj čerenas 12 Kana avilo majpaše o krajo e desesko kasno svato e Isuseja. Sas godova o Mojsija thaj o Ilija. 31 mismere avile ko Isus majpaše e dešduj učenikurja Pojavisajle ande slava thaj čerenas lesa svato pale thaj phendine e Isusešće: "Akava si pusto krajo, a lesko smrto savo trubuja te podnesil ando Jerusalim već si kasno. Muk e theme te džal pe okolne gava te pherdol o Lil. 32 E Petre thaj lešće drugaren thaj e thana te činen pešće vareso te han! kaj sam lija e lindri. Kana džungadile, dikhline lešći slava akate ando samotno krajo?" 13 A o Isus phendas thaj duj manušen save ačhenas lesa. 33 Thaj dok lende: "Tumen den len te han!" A von phendine, "Naj godola duj džene džanastar lestar, o Petar phendas e amen majbut katar pandž mangre thaj duj mačhe, Isusešće: "Učiteljina, lačhe kaj sam kate. Te čeras osim te džas te činas hamasko pale sa o them." trin senice: jek pale tute, jek palo Mojsije thaj jek 14 A sas varekaj katar pandž milje muškarcurja (či palo Ilija)." Či džanelas so phenel. 34 Dok vo još dinavenas pe e manušnja thaj e čhavra). O Isus čerelas svato, pojavisajlo o oblako thaj zasinisarda phendas pire učenikonende: "Phenen lende te bešen len. Kana o oblako učharda len, lija len e bari dar. 35 ande skupine po pandžvardeš džene." 15 Thaj savora Askal andar o oblako ašundilo o glaso savo phendas: bešline. 16 A o Isus lijas e pandž mangre thaj e duj "Akava si mungro Čhavo saves odabirisardem! Leste mačhe, dikhla prema o nebo thaj blagoslovisarda len. čhon kan." 36 Baš kana ašundilo o glaso, o Isus Askal phagla o mangro pa dija pire učenikonende ačhilo korkoro. E učenikurja ačhenas thaj askal još te podelin e themešće. 17 Savora haline thaj čaljile. khonikašće khanči či phendine pale okova so dikhline. Thaj katar okova so ačhilo e themešće čidine dešduj 37 A kana thejara o džes o Isus thaj lešće učenikurja pherde korpe kotora mangre thaj mačhe. 18 Jekhvar fulijistine katar e gora, avilo angle leste o but o them. dok o Isus crda pe po korkoro than te molil pe, lesa 38 Askal varesosko manuš savo sas maškar o them sas samo lešće dešduj učenikurja. Pale godova čhuta muj: "Učiteljina, moliv tut dik mungre čhave, phučla len: "So phenel o them, ko sem me?" 19 Von kaj si mande jedinco. 39 Inčarel les o bilačo duho. phendine: "Varesave phenen kaj san o Jovano savo Andar jekhvar počnil te čhol muj; čhudel pes thaj e bolelas, aver kaj san o proroko Ilija, a trite palem spuma del lešće po muj. Gata nikada či mučel les thaj kaj uštilo andar e mule varesavo katar aver purane uništil les. 40 Molisardem čire učenikonem te traden e prorokurja." 20 A vo phučla len: "A tumen, so tumen bilačhe duho andar leste avri ali von našti tradine

les." 41 A o Isus phendas lende: "O bilačhe thaj plugo ande pire vas te oril thaj askal dičhel palpale, bi pačako manušalen! Kozom semasa tumenca, a naj dostojo pale Devlesko carstvo."

42 Dok o čhavro avelas paše, tumen či pačan. Phuča man kozom još trpiva tumen! An akaring círe čhavet!" 43 Dok o čhavro avelas paše, o bilačho duho harada les pe phuv thaj čhinosarda les. A o Isus zapretisardsa e bilačhe duhošće thaj odma sastarda e čhavet thaj dijale lešće dadešće. 43 Savora divisajle okolešće so o Isus čerda. Thaj dok savora čudinas pe okolešće so čerelas o Isus, o Isus phendas pire učenikonende: 44 "Lačhe zapamtin so phenav tumende: Me, o Čhavo e Manušesko, avava dino ande vas e manušende." 45 Ali e učenikurja či haćardine so motholas, kaj nas lende dino te haćaren, o značenje sas lendar garado, a daranas te phučen les te objasnili lende. 46 E učenikurja počnisardine te raspravin pe ko maškar lende šaj avilosas majbaro. 47 O Isus džangla so si ande lende ile thaj lija e cikne čhavre, čhuta les paše peste 48 thaj phendas lende: "Ko god primil akale cikne čhavre zbog mande, man primil. A ko man primil, primil e Devles savo bičhalda man. O Del smatril kaj si majvažno okova savo si majponizno maškar tumende!" 49 Askal o Jovano phendas e Isusešće: "Učiteljina, dikhla ječe manuše sar ande čiro alav tradel e bilačhe duhonen. Amen phenam lešće te na čerel godova, kaj či džal pale tute." 50 A o Isus phendas lešće: "Na branin lešće! Kaj ko naj protiv tumende, pale tumende si!" 51 Kana avili majbaše e vrijama te o Isus boldel pe ando nebo, vo zurale odlučisarda te džan ando Jerusalim. 52 Thaj bičhalda e glasnikonen angle peste. Von dele thaj dine ande varesosko samarijsko gav te pripremin lešće than kaj raćarela. 53 No okote o them či kamlas te primin les kaj sas po drom palo Jerusalim. 54 Kana godova dikhline lešće učenikurja o Jakov thaj o Jovano, phučline les: "Gospode! Kames te amen phenas te fuljel o organj andar o nebo thaj uništīl len?" 55 A o Isus bolda pe lende thaj phendas lende kaj či gndin lačhe. 56 Thaj deletar ande aver gav. 57 Dok džanas dromesa, varesosko manuš phendas e Isusešće: "Džava pale tute kaj god tu te džas." 58 A o Isus phendas lešće: "E lisicen si lende jazbine, thaj e čirikljen lende gnezdrurga, a man e Čhavre e Manušešće naj kaj mungro šoro te čhav." 59 Varesave avrešće phendas o Isus: "Teljar pale mande!" A vo phendas lešće: "Gospode, muk man majsigo te džav te prahov mungre dade." 60 O Isus phendas lešće: "Muk e mulen te prahon pire mulen, a tu dža thaj navestisar e Devlesko carstvo." 61 Još vareko phendas: "Me džava pale tute Gospode, ali muk man te džav prvo te jartoman katar mungri familija." 62 A o Isus phendas lešće: "Ni jek savo lel o

10 Pale godova o Gospod odredisarda aver eftavardeš thaj duj učenikonen thaj bičhalda len po dujen angle peste ande svako gav thaj ande svako than kaj kamlas te džal. 2 Majsigo so bičhalda len phendas lende: "E žetva si bari, a radnikurja si cara. Molisaren e Gospodare katar e žetva te bičhale e radnikonen ande piri žetva. 3 Džan! Ake, bičhalav tumen sago e bakhroren maškar e ruva. 4 Na indaren tumenca ni love, ni trasta, ni so podina. Dromesa na te hasaren tumari vrjama gajda kaj pozdravina e theme thaj čerena svato lenca. 5 Ande savo god čher den, prvo phenen: 'Miro akale čherešće!' 6 Te avilo okote vareko dostojo palo tumaro miro, tumaro miro ačhela pe leste. A ako naj khonik dostojo tumaro miro boldele pe tumende. 7 Kana aven ande varesosko čher, na načhen andar o čher ande aver čher, ačhen pe jek than han thaj pijen sa so inkalen angle tumende. Kaj o radniko zasluzil piri počin." 8 Kana den ande savo gav thaj primin tumen, han so ponudin tumen. 9 Sastaren e nasvalen save si ande godova gav thaj phenen lende: Akaleja pašilo tumende e Devlesko carstvo! 10 A kana den ande varesavo gav thaj či primin tumen, inkljen pe lešće sokača thaj phenen: 11 Čak vi o praho andar tumaro gav, savo astarda pe pale amare pungre, khosas amendar sago o znako kaj o Del sudila tumende. Ali kava džanen: Pašilo tumende e Devlesko carstvo!

12 Phenav tumende: Ando džes e sudosko majloče avela e themešće andar e Sodoma nego e themešće andar akava gav. 13 Teško tumende manušalen andar o gav Horazin! Teško tumende manušalen andar o gav Vitsaida! Kaj te e čudurja save dogodisajle tumende dogodisajle sas ando rumome gava o Tiro thaj o Sidon, e manuša andar godola gava već dumut obratisajesas thaj bešline sas ande hrapavo thaj neudobne drze ando praho sago znako palo pokajanje. 14 Ali e manušendje andar o gav Tiro thaj andar o Sidon po sudo avela majloče nego tumende. 15 Vi tumen manušalen andar o Kafarnaum! Zar dži ko nebo avena vazdine? Dži ko than kaj si e mule haradona kaj si o tunjariko thaj e jag. (Hadēs g86) 16 Pale godova phendas e učenikonende: "Ko tumende čhol kan, mande čhol kan. Ko tumen odbacil man odbacil, a ko man odbacil, odbacil okoles savo bičhalda man." 17 Kana e eftavardeš thaj duj učenikurja boldine pes bahtale phendine: "Gospode, čak vi e bilačhe duhurja pokorin pe angle amende ande čiro alav!" 18 A o Isus phendas lende: "Dikhlem

e bendeđe poglavica sar perel sar e munja andar o nebo. **19** Ake dijem tumen vlast te uštaven pe sapa thaj pe Škorpijonurja thaj pe sa e sila e dušmaješći thaj khanči či naškodila tumende. **20** Ali na raduin tumen kaj e bilačhe duhurja pokorin pe tumende, Ali raduin tumen zbog godova kaj si tumare alava ramome ande Devlesko svitak ando nebo.” **21** Ande godova časo o Isus pherdo bah ando Svetu Duhu phendas: “Slaviv tut, Dade, tut savo san Gospodari e nebesko thaj e phuvjako, kaj garadan ciro čačipe katar okola save smatrin pes mudre thaj umne, a objavisardan e ciknende. Ej Dade! Gajda tuće sviđosajlo. **22** Mungro Dad sa dija man thaj khonik či džanel ko si o Čavo, nego samo o Dad; niti ko si o Dad osim o Čavo thaj okova kašće o Čavo godova kamel te objavil.” **23** Askal bolda pe ke učenikurja kana sas korkoro lencia thaj phendas lende: “Blago e manušenđe save dičhen okova so tumare jakha dičhen! **24** Phenav tumende: But prorokurja thaj e carurja kamline te dičhen man thaj te ašunen man, ali či dikhline man thaj či ašundine man!” **25** Jekhvar uštilo jek učitelj e Mojsiješće zakonestar te probil e Isuse thaj phučlas: “Učiteljina, so trubul te čerav te dobiv večno trajo?” (*aiōnios g166*) **26** A vo phendas lešće: “So ramol ando Mojsijesko zakono? So okote čitosardan?” **27** Askal o manuš phendas “Čumide e Gospode Devle cire saste ileja, cire saste dušava, cire saste snagasa cire saste gođasa, thaj volisar cire pašutne sago kaj volis korkoro tut!” **28** Pe godova phendas lešće o Isus: “Lačhe phendant. Godova čer thaj avela tut večno trajo.” **29** Ali vo lija te sikavel pes pravedno, thaj phučla e Isuse: “A ko si mungro pašutno?” **30** A o Isus phendas: “Varesosko manuš fuljelas andar o Jerusalim ando gav savo akhardolas Jerihon. Thaj astardine les e razbojnurja. Von čhudine lestar e drze, mardine les thaj deletar. O manuš ačhilo te pašljol opaš mulo. **31** Slučajno godole dromesa načhelas varesosko židovsko rašaj, dikhla les thaj nakhlo gajda kaj zaobiđisarda les. **32** A gajda vi o levito e rašajesko pomoćniko: nakhlo okotar, dikhla les thaj nakhlo paše leste. **33** Varesosko putniko Samarijanco areslo dži leste, dikhla les, thaj sažalisađlo pe leste. **34** Avilo dži leste thaj thoda e rane lešće e uljesa thaj e molasa thaj paćarda len. Thaj čhuta les pe piro magarco, inđardale ande gostijonica thaj pobrinisajlo pale leste. **35** Thejara o des inkaldala duj rupune lovora, dija len e gostijoničarešće thaj phendas: ‘Le sama pe leste. Ako so majbut potrošil, počinava tuće kana boldava man.’” **36** Askal o Isus phučla les: “So phenes, savo katar akala ponašisajlo sago pašutno prema okova saves astardine e razbojnurja?” **37**

A vo phendas: “Okova savo pomognisarda lešće.” Pe godova o Isus phendas lešće: “Dža thaj vi tućer gajda!” **38** Dok o Isus thaj lešće učenikurja gajda putuinas majdur prema o Jerusalim, dine ande varesosko gav. Okote sas varesavi manušni savi akhardolas Marta, primisarda len ande piro čher. **39** A sas lat phen savi akhardolas Marija. Voj bešelas dži ke Gospodešće pungre thaj ašunelas o alav lesko. **40** A e Marta sas but zauzmime godolesa kaj poslužilas. Voj avili leste thaj phendas: “Gospode! Zar či maris kaj mungri phen mukla man korkoro te posluživ? Phen lače te pomožil man.” **41** A o Gospod phendas lače: “Marta, Marta! Na ha holji thaj uznemiri tut pale but godova, **42** a samo jek si važno. E Marija godova svatisardsa thaj godova či lava latar.”

11 Jekhvar kana o Isus završisarda e molitava, avilo dži leste jek katar e učenikurja thaj phendas lešće: “Gospode, sikav men te moli men sago kaj o Jovano savo bolelas sikada pire učenikonen.” **2** O Isus phendas lende: “Kana molin tumen, phenen: ‘Dade amareja ando nebo! Neka avel sveto ciro alav! Neka avel ciro carstvo! **3** Mangro amaro de amen svako des! **4** Thaj jarto amende amare e bezeha, sago kaj amen jartosaras svakonešće ko sagrešil protiv amende thaj na de te peras ande kušnja!” **5** Askal o Isus phendas lende: “Zamislil te džan ke tumaro drugari ande opaš e rijat thaj phenen lešće: ‘Drugarina, deman udžile trin mangre. **6** Kaj avilo mungro drugari katar o drom, a naj man so te čhav angle leste te hal!’” **7** A okova andral phenel lešće: ‘Na dosadisar mande! O vudar si već phandado, a e čhavrora si manca ando kreveto thaj soven. Našti ušav te dav tut.’ **8** Phenav tumende: Ako či ni uštel te de les kaj si lesko drugari, uštela te del les zbog godova kaj lešće drugare naj ladžavo te avel uporno. **9** Isto gajda phenav tumende: Manden thaj dela pe tumende! Roden thaj aračena! Maren po vudar thaj putrela pe tumende! **10** Kaj ko god mandel, primil. Ko rodel, aračhel. Ko marel po vudar, putrel pe lešće. **11** Savo dad maškar tumende kana o čhavro lesko mandel lestar mačho, del les umesto mačho sap? **12** Ili kana mandel angro, zar dela les škorpijono? **13** Ako tumen, vi ako sen bilačhe, džanen te den lačhe darurja tumare čhavrendje, kozom majbut tumaro nebesko Dad dela Svetu Duhu okolen save manden lestar!” **14** Jekhvar o Isus trada e bilačhe duhu andar o manuš savo sas nemo. Kana inkljisto o bilačho duhu, o nemo manuš počnisarda te čerel svato. Thaj o but o them divisajlo. **15** A varesave lendar phendine: “Vo tradel e bilačhe duhonen e Veelzvulešće silava,

3

Luka

savo si e bendengo knezo." 16 A aver iskušisardine trajinas ando gav savo akhardolas Niniva, uštena e Isuse gajda kaj rodenas lestar varesosko znako po īes kana avela e Devlesko sudo thaj osudina e andar o nebo kaj o Del bičhalda les. 17 Ali o Isus manušen save akana trajin. Kaj von pokajisajle kana džangla lende gindimata thaj phendas lende: "Ako e o Jona propovedilas, a ake, akate si vareko majbaro manuša andar isto carstvo borin pes maškar peste katar o Jona, a tumen još či pokajisajle!" 33 O Isus von uniština piro carstvo. Vi ako e familijače članurja majdur sikavelas: "Khonik či del jag o stenko te čhol borin pes maškar pende, uniština piri familija. 18 Ako les po garado than, niti tale korpa, nego po čirako te si o beng ande peste podelime, sar ačhela lesko okola kaj den andre dičhen o svetlo. 34 Čiri jak si carstvo? A tumen phenen kaj me e Veelzevulešće stenko čire telošće. Kana si čiri jak sasti, sasto čiro silava tradav e bilačhe duhonen andar e manuša. telo si ando svetlost. Ali, ako si čiri jak nasvali, čiro 19 Ako me e Veelzevulešće silava tradav e bilačhe telo si ande tama. 35 Zato le sama te okova so gndis duhonen andar e manuša, kašće silava askal tumare kaj si ande tute svetlost naj li tama. 36 Ako si sasto učenikurja traden len? Gajda von korkoro dokažina čiro telo osvetlime thaj ni cara tama naj ande tute, kaj naj sen ando pravo. 20 Ali ako me e Devlešće askal sasto aveja prosvetlime, sago kana o stenko silava tradav e bilačhe duhonen, čače avilo tumende pire svetlosa osvetlil tut." 37 Kana o Isus dija gata o o carstvo e Devlesko." 21 O Isus još phendas: "Dži svato, avilo leste varesavo fariseji thaj akhada les kaj god o zuralo manuš, lačhe naoružime, araćel ande piro čher te hal. Vo dija andre thaj lijas than pale piro čher, lesko barvalipe si sigurno. 22 Ali te avel o sinija. 38 Kana godova dikhla o farisej, začudisajlo majzuralo lestar, svladila les thaj otmil lešće sa lesko kaj o Isus bešlo pale sinija majsigo nego so thoda oružje ande savo uzdilaspe, a o pleno razdelila." 23 pire vas sago kaj trubujas prema e židovengo običaj. Zato ko naj manca protiv mande si. Thaj ko manca či 39 A o Gospod phendas lešće: "Tumen e fariseja čidel, rspil. 24 Askal o Isus phendas: "Kana o bilačho gadici trudin tumen te thoven tumaro tahtaj thaj o čaro duho inklijel andar o manuš, lutil pe puste thana thaj avrjal, a andral sen pererde pohlepe thaj e bilačhipe. rodel peše than kaj šaj te odmoril pes. A kana či 40 Bi gođavalen! Naj li o Del okova kaj stvorisarda e araćel o than, phenel: 'Boldava man ande mungro manušes thaj pindžarel les andral sago vi avrjal? 41 čher, ando manuš andar savo inklijistem.' 25 Thaj kana Zato den okova so si andral andar e tahta thaj andar areslo o bilačho duho arakhlas e manuše savo si sago e čare so handžvale inčaren samo pale tumende, o čučo čher, šilado thaj lačhardo. 26 Askal džal thaj lel okolende savende si majpotrebno sago milostinija pesa efta aver duhurja, majgore lestar thaj del andre thaj saste avena čiste andral thaj vi avrjal. 42 Ali thaj okote nastanil pe. Po krajo godole manušešće teško tumende, farisejalen! Kaj den deš posto katar avela majgore nego kaj sas lešće po početko." 27 sa e začinurja thaj katar o povrće, a či marin pale Dok o Isus godova phenelas, varesošći manušni kaj pravda e manušendi thaj pale ljubav e Devlešći so si sas maškar o but o them čhuta muj: "Blagoslovime o majvažno. Trubun te den deš posto, ali či troman te di cire dejako savo inđarda tu thaj e čuča save pilan!" zanemarin majvažne stvarja andar o zakono. 43 Jao 28 O Isus phendas: "Još majblagoslovime si okova tumenđe farisejalen! Kaj volin te bešen pe prve thana savo ašunel o alav e Devlesko thaj ačhel paćivalo!" ande sinagoge thaj te e manuša pozdravin tumen 29 A vo phendas lače: "Tumen manušalen save trajin pe javne thana. 44 Teško tumende farisejalen kaj ande akaja vrjama sen bilačhe manuša. Tumen roden sen sago e limorja, save naj obeležime, pe save e znako. Ali aver znako či dela pe tumende osim e manuša phirena, a či džanen kaj si okote o limori thaj čudurja save o Del čerda palo Jona. 30 Kaj okova so postanin duhovno melale!" 45 Askal varesosko katar e sas e Jonasa sas znako e manušende save trajinas učitelja e Mojsiješće zakonestar phendas e Isusešće: ando gav savo akhardolas Niniva, ande savo o Del "Učiteljina, dok gajda phenes, vi amen vređos." 46 bičhalda les. Gajda okova so manca dogodila pe A o Isus phendas: "Jao vi tumenđe, učiteljurja e avela znako kaj man, e Čhave e Manušešće, o Del Mojsiješće zakonestar! Kaj čhon pe manuša o pharipe bičhaldas akale themešće. 31 Po īes kana avela e gajda kaj den len pravilo save našti te inđaren, a Devlesko sudo, e carica savi dumut vladilas e južno tumen korkoro ni e najesa či mrdnon te pomognin phujava, savi akhardolas Saba, uštela thaj osudila e lende te inđaren godova pharipe. 47 Teško tumende, manušen save si ađes džude. Kaj dadural avili te kaj vazden e prorokonende spomenikurja, a tumare ašunel e care Solomone savo sas zurale mudro, a pradada mudardine len. 48 Godolesa kaj či trajin so akate si vareko majbaro vi katar o Solomon, a tumen e prorokurja sikavenas svedočin kaj odobrin okova či kamen te čhon kan leste! 32 E manuša save majsigo so čerdine tumare pradada: von mudardine len, a

tumen spomenikurja vazden lende! 49 Zato vi o Del na vodin briga so phenena te branin tumen! 12 Kaj mudro phendas: 'Bičhalava lende e prorokonen thaj e o Sveto Duho ande godova časo sikkavela tumen apostolen. Varesaven lendar mudarena, a varesaven so te phenen.' 13 Vareko maškar o them phendas progonina.' 50 Zato tumaro naraštaj smatrla pe lešće: "Učiteljina, phen mungre phralešće te podelil došalo palo rat kaj sas čhordo e prorokonengo katar o manca so mukla amende amaro dad." 14 Pe godova postanko e themesko, 51 katar o rat e pvo prorokosko o Isus phendas lešće: "Manušeja, ko čhuta man te dži ko rat e poslednjo prorokosko, e Aveljesko dži avav tumaro sudco ili deliv maškar tumende?" 15 ko rat e Zaharijasko, savo sas mudardo maškar o Askal phendas savorende: "Len tumen majdur katar žrtveniko thaj o svetište. Ej phenav tumende, kaj svako pohlepa, kaj o čačo trajo či avel katar okova rodelia pe o računo katar akaja generacija tumaro so si tumen." 16 Askal o Isus phendas lende akaja naraštaj avela odgovorno pale godova rat savo sas usporedba: "Varesave barvale manušešće e phuv čhordo! 52 Jao tumende, učiteljurja e Mojsiješće but bijanda 17 thaj ačhilo te gindil ande peste: 'So te zakonestar! Kaj line e cija katar o džanglipe pale inklijisto okotar, e učitelja e Mojsiješće zakonestar thaj e fariseja počnisardine zurale te holjavon pe leste thaj navalisardine pe leste te phučen les but vareso. 54 Askal phenava korkoro mande ake situ ande zalihe den andre okola save kamen te den.' 53 Kana o Isus okote čhava sa mungro div thaj mungro lačhipe. 19 Von dičhenas te astaren les ande varesavo pogrešno alav sar optužisardinesas les.

12 Askal cida pes majbut milje manuša, gajda kaj jek avrešće uštavenas e pungre. Ali o Isus pro phendas pire učenikonende: "Len tumen sama kaj o farisejsko licemerje buljol sago o kvasco savo šukljarel sasto humer. 2 Kaj avel e vрjama kana sa so si garado avela arakhado thaj sa so si tajno ašundola angle savorende. 3 Zato, sa so phendine ande tama ašundola po svetlo thaj sa so phendine varekašće po kan ande sobe, katar e krovurja propovedila pe." 4 O Isus nastavisarda: "Phenav tumende mungre drugarenđe na daran katar okola save šaj te mudaren samo o telo, a pale godova našti čeren tumende khanći. 5 Ali phenava tumende kastar trubun te daran: daran katar o Del savo, šaj lel o trajo thaj askal čhuel les ando pakao. Lestar daran! (Geenna g1067)

6 Pa či li bićinen pe pandž čiriklia pale samo duj lovora? Pa palem ni ječhe lendar o Del či bistrel. 7 A tumende si svako bal po šoro dinado. Zato na daran! Kaj sen e Devlešće majvredne nego but e čiriklia!" 8 "Ko akate pe phuv anglo them priznail kaj pripadil mande, pale leste me o Čhavo e Manušesko phenava, angle anđelurja e Devlešće kaj pripadil mande. 9 Ali okova savo odreknil pe mandar angle manuša akate pe phuv, gajda vi me odrekniwa man lestar angle anđelurja e Devlešće. 10 Ali phenav tumende ko mothol vareso protiv o Čhavo e Manušesko, jartola pe lešće. Ali okolešće ko hulil po Sveto Duho, či jartola pe lešće. 11 A kana anena tumen po sudo thaj ande sinagoge, angle poglavjarja thaj angle vlast,

na phenena te branin tumen! 12 Kaj mudro phendas: "Manušeja, ko čhuta man te dži ko rat e poslednjo prorokosko, e Aveljesko dži avav tumaro sudco ili deliv maškar tumende?" 15 ko rat e Zaharijasko, savo sas mudardo maškar o Askal phenadas lešće: 'Ake so čerava! Haravava mungre žitnice thaj vazdava majbare thaj but lačhipe pale but e brš kaj aven. Dušo mungrije, akana odmori tut, ha, pi thaj veselitu!' 20 Ali o Del phenadas lešće: 'Bigodavereja! Već arjat mereja! A sa so čidan, kasko avela?' 21 Gajda avela okolej kaj čidel pešće barvalipe, a či čidel o barvalipe savo si vredno ande Devlešće jakha." 22 Askal o Isus phenadas pire učenikonende: "Zato phenav tumende, na daran pale tumaro trajso hana, ni palo telo so lena pe tumende. 23 Kaj o trajso si majvredno katar o habe, a o telo katar e drze. 24 Dičhen pe gavranurja! Niti sadin niti čiden, najlen spremište ni žitnice, thaj tumaro Dad nebesko pravarel len. Kozom sen tumen majvredne nego e čiriklia! 25 A ko tumendar šaj e briganca te lundarel piro trajso samo pale jek des? 26 Dakle, ako tumen našti čeren ni okova so si majcarja, sostar askal stalno han holji pale sa aver? 27 Lačhe dičhen e divlje luluđa sar barjon! Či trudin pe niti suven pešće drze. A phenav tumende kaj ni o caro Solomon ande sa piro barvalipe či indarelas pe peste gajda šukar drze sago akala divlje luluđa. 28 Ako o Del gajda šukar furjarel e poljsko čar, savi ades si, a već thejara čhuel pe ando bov te phabon, kozom majbut šukar furjarela tumen. Tumen cara pačivalen! 29 Zato vi tumen na samo gndisaren pe godova dali si tumen dosta te han thaj te pijen. Na uznenimirin tumen zborg godova! 30 Sa godova roden e manuša save či pindžaren e Devles. Tumaro nebesko Dad džanel kaj sa godova trubul tumen. 31 Nego roden e Devlesko carstvo, a sa godova nadodaila pe tumende! 32 Na dara mungro cikno stado! Kaj si e volja tumare Dadešći te del tumen o Carstvo. 33 Bićinen okova so si tumen thaj e love den e corende! Gajda čidena tumende trijaste save či phurjon thaj barvalipe savo či propadnila, večno blago savo si ando nebo kaj o

čor či avel thaj kaj o moljco či hala les. 34 Zato, kaj bori protiv e sokra." 54 A e bute themešće o Isus si čiro barvalipe, okote avela vi čiro ilo." 35 O Isus phendas: "Kana dičhen kaj o kalo oblako avel katar o phendas lende vi akava: "Aven spremne te služin zapad, odma phenen: 'Dela o bršnd!' Thaj gajda si. 55 thaj tumare stenkurja neka phabon. 36 Aven sago Kana dičhen kaj phurdel e balval katar e pustinja po okola kaj ažućaren pire gospodare kana boldel pe jugo, phenen: 'Avela tati vрjama', thaj gajda avela. 56 andar e svaturja te odma putren lešće čim aresel thaj Licemerja! Džanen te prosudin o izgled e nebesko thaj marel po vudar, 37 Blago okole slugonenđe saven e phuvjako. Sar askal či pindžaren mungre znakurja o gospodari, kana avela, aračhel džungade! Čače save trubuinesas te pindžaren! 57 Tumen korkoro phenav tumende, kaj korkoro o gospodari čhola len trubuinesas te pindžaren so si ispravno! 58 Sago vi pale sinija te bešen thaj čhola pe peste o keceljko, te ako vareko prl tumen zbog o dugo savo či počindine poslužil len. 38 O gospodari šaj te boldel pe ande thaj kamel te indarel tumen po sudo, još e dromesa opaš e rjat ili ande zora a blago e slugendje saven o den sa tumendar te e nagodbasa rešin tumen lestar, gospodari aračhela kaj si još džungade thaj ažućaren te či inkale tumen anglo sudo. O sudco dela tumen les. 39 Ali akava džanen: te o domaćino džanglasa ko stržari, a o stržari čhudela tumen ande tamnica. ande savo časo avela o čor, či muklasas te o čor 59 Phenav tuće: či inkleja okotar dok či počines sa so provali ande lesko čher. 40 Vi tumen aven spremne, san udžile dži ko poslednjo lovoro."

kaj me, o Čhavo e Manušesko, avava ando časo kana či očekuina man." 41 Pe godova o Petar phendas: "Gospode, phenes li godoja usporedba samo pale amende ili vi pale savorende?" 42 A o Gospod Isus phendas: "Ko si okova verno thaj razumno upravnika saves o gospodari čhola te vladil pe lešće sluge thaj te del len habe ande pravo vрjama? 43 Blago godole slugašće saves lesko gospodari, kana avela, aračhel kaj čerel gajda. 44 Čače, phenav tumende, o gospodari čhola godole slugone te upravljlj lešće saste barvalipeja. 45 Ali ako godova sluga phenel ande piro ilo: "Mungro gospodari či avela gajda sigo' thaj ačhel te marel e slugonen thaj e sluškinjen, te hal, te pijel thaj te matol, 46 avela lesko gospodari ande godova des kana vo či očekuil thaj ando časo kana vo či ni džanel, thaj strogo kaznila les thaj odredila lesko than maškar okola save či pačan, 47 O sluga savo pindžarel e volja pire gospodarešći, a khanči či čerda te pripremil pe pale vрjama kana boldela pe lesko gospodari, avela strogo kaznime. 48 A okova sluga kaj či džanglas e gospodarešći volja, a čerda vareso so zasluzil kazna, cara avela mardo. A katar okola kašće but dijas lendar majbut vi rodela. Okolestar kašće si but poverime lestar but vi rodela pe." 49 Askal o Isus phendas: "Me avilem te čhudav jag e sudošći pe phuv! Sar volisardemas te već počnisarda te phabol! 50 Ali majsigo trubul te pretrpiv e muke thaj o smrto, zurale si mande pharo dok godova či avel gata! 51 Gndisaren kaj me avilem te anav miro pe phuv maškar o them? Nisar. Avilem te anav razdor. 52 Kaj katar akana e familija rspila pe: trin džene avena pe mungri rig, a aver duj protiv ili duj pe mungri rig, a trin protiv mande. 53 Boldela pe o dad protiv o čhavo, thaj o čhavo protiv o dad, e dej protiv e čhej, thaj e čhej protiv e dej, e sokra protiv e bori thaj e

13 Askal aviline varesave manuša thaj phendine e Isusešće kaj o Pilato savo sas rimske upravnike dijas naredba te mudaren pe varesave manuša andar e Galileja. Thaj sas mudarde ando jerusalimsko Hramo dok anenas e žrtve. 2 O Isus phendas lende: "Dali si godova dokaz kaj godola Galilejcurja save nasradisardine sas majbut bezeħale katar aver Galilejcurja? 3 Nisar! Phenav tumende: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del! 4 Ili gndin kaj okola dešuohto, pe save haradili e Siloamsko kula thaj mudarda len sas majbut bezeħale katar sa e manuša save trajinas ando Jerusalim? 5 Nisar! Phenav tumende: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del." 6 Askal o Isus phendas lende akaja usporedba: "Varesave manuše sas zasadime smokva ande lesko vinograd. Avelas te rodel plodo pe late, ali či arakhla. 7 Zato phendas e vinogradarešće: 'Ake, već trin brš avav thaj rodav plodo pe akaja smokva thaj či arakhav les. Čhin lat. Sostar te crpil e phuv?' 8 A o vinogradari phendas lešće: 'Gospodarina, mukla još akava brš, a me hanavava oko late thaj čhava oko late o štalsko gunoj. 9 Možda ipak pe okova brš bijanel. A ako či bijanel askal čhineja lat.'" 10 Jek savato dok o Isus sikavelas ande jek sinagoga. 11 Okote sas varesavi manušni savi dešuohto brš sas grbavo thaj našti uspravilaspe. Ande late sas o bilačo duho savo čerelas te avel nasvali. 12 Kana o Isus dikhla lat, akharda lat peste thaj phendas: "Manušnije, oslobođime san katar čiro nasvalipe!" 13 Thaj čhuta pire vas pe late, a voj odma uspravisajli thaj počnisarda te slavil e Devle. 14 A okova savo sas vođa ande sinagoga holjajlo kaj o Isus sastardas ando savato, thaj phendas e themešće: "Šov si des

ando kurko kana trubul te čerel pe bući! Ande godola
đesa aven thaj saston, a na ande savatosko des!" 15 O Gospod askal phendas lešće: "Licemerja! Vi
tumen čeren bući savatone. Zar či svako tumendar
savatone odrešil pire guruve ili magarco katar e jasle
thaj indarel les po paj te napolil les? 16 Naj li vi voj
čhej andar e Avraamesko plemeno, savja o Sotona
phangla već dešuohto brš, či li trubujasas vi lat o
Del te odrešil katar godova nasvalipe savo si lače
okurja ande savatosko des?" 17 Pe godova sa lešće
protivnikurja ladžajle, a sa aver raduisajle e šukar
delenđe save o Isus čerda. 18 Pale godova o Isus
phendas: "Sova si slično e Devlesko carstvo? Sova
te usporediv les? 19 Slično si e gorušicače zrnosa
savo si zurale cikno, kana o manuš lel les thaj čhude
les ande piri bar. Barjol thaj čerdol ando kaš thaj
e čiriklia čidén pe thaj čeren gnezdurja ande lešće
ranja." 20 Thaj palem phučla len: "Sova te usporediv
e Devlesko carstvo? 21 Vo si sago o kvasco savo
lel e manušnji thaj šukljarel les ando but aro, dok
sa či vazdel pe." 22 Gajda o Isus načhelas kroz e
gava thaj kroz e varošice, sikavelas thaj putuilas
ando Jerusalim. 23 Askal vareko phendas lešće:
"Gospode, dali si cara okola kaj spasin pe?" A o
Isus phendas lende: 24 "O vudar nebesko si usko.
Trudin tumen te den andre kroz leste, kaj phenav
tumende, but rodena te den kroz leste, ali našti dena.
25 Kana o gospodari e čheresko zaklijuci o vudar
avela prekasno. Askal ačhena avri marena po vudar
thaj phenena: 'Gospode, putar amende!' Vo phenela
tumende: 'Či džanav ko sen, ni katar sen.' 26 Askal
počnina te phenen: 'Pa amen tusa halam thaj pilam,
a tu sikavejas pe amare sokača!' 27 A vo phenela
tumende: 'Či džanav ko sen. Džantar mandar savora
save nepravda čeren!' 28 okote avela o roipe thaj o
škripipe e dandenga kaj avena gajda holjarike kana
dičhena e Avraame, e Isako, e Jakove thaj sa e
prorokonen ande Devlesko carstvo, a tumen avena
čhudine avri. 29 Askal avela o but o them katar o
istok thaj katar o zapad, katar o severo thaj katar o
jugo thaj bešena pale sinija ande Devlesko carstvo.
30 Thaj dik, okola save si akana prve askal avena
pe poslednjo than, a okolen save akate smatin kaj
si poslednje avena majbare." 31 Ande godova časo
aviline varesave fariseja thaj phendine e Isusešće:
"Inklji thaj džatar akatar, kaj o caro Irod kamel te
mudarel tut." 32 A o Isus phendas lende: "Džan
thaj phenen godole lisicače: 'Ake, tradav e bilačhe
duhonem thaj sastarav ađes thaj thejara, thaj trito
des avava gata.' 33 Ali ađes, thejara thaj overthara
moraš te nastaviv o drom, kaj valda e prorokurja

našti aven mudarde avrjal o Jerusalim. 34 Jerusalime,
Jerusalime, savo mudares e prorokonen thaj čhudes
bičhalde tuće! Kozom drom lijem te čidav čire čhavren,
sago e kvočka savi čidel pire pujen tale peše phaka,
thaj indarel ali tumen či kamlne! 35 Ake akana, tumaro čher avela
pusto! Thaj phenav tumende, či dičhena man dok či
avel o časo kana phenena: 'Blagoslovime o okova
savo avel ando alav e Gospodesko!"

14 Jek savato avilo o Isus ando čher ke jek vođa
e farisejengo te hal lesa. Okola save sas okote
lačhe lenas sama pe leste so čerela. 2 Kaj pojavisajlo
anglo Isus varesavo manuš savo sas nasvalo gajda
kaj sas les paj thaj šuljolas lestar. 3 Pe godova o
Isus phučla e učitelja e Mojsiješće zakonestar thaj e
farisejen: "Dali si muklino prema e Mojsijesko zakono
te savatone sastarel pe o manuš ili naj?" 4 A von
khanči či phendine. Askal o Isus čhuta pire vas po
nasvalo manuš, sastarda les thaj phendas lešće
kaj šaj džaltar. 5 A o Isus phendas: "Ko tumendar
savatone či čerel bući? Ako varekašće tumendar
o čhavro ili o guruv perel ande haing, zar či odma
inkalena les?" 6 Pe godova nas len so te phenen. 7
Kana o Isus dikhla sar okola kaj si akharde pe gozba
len peše prve thana te bešen, phendas lende e
usporediba: 8 "Kana vareko akharel tut pe svaturja,
na beš po prvo than kaj so ako si akhardo vareko ko
si majvažno tutar? 9 Te či o domaćino savo akhards
tut thaj vi les phenela tuće: 'Ušti thaj de o than okole
manušešće.' Askal ladžavoja, ušteja thaj bešaja po
paluno than. 10 Nego kana vareko akharel tut dža
thaj beš pe paluno than, thaj kana avela okova kaj
akharda tut, phenel tuće: 'Drugarina pripremisardem
tuće majlačho than!' Askal aveja počastime angle
sa save si akharde. 11 Kaj, svako ko korkoro pes
uzvisil, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil,
avela uzvisime." 12 A askal o Isus bolda pes ko
domaćino thaj phendas lešće: "Kana čeres habe ili
večera, na akhar čire drugaren, ni čire phralen, ni čire
familija, ni čire barvale komšijen, te či vi von možda
tut akhardinesas thaj pe akava način boldinesas
tuće. 13 Nego kana čeres gozba akhar e čoren,
sakaten, banden, thaj koren. 14 Kaj len naj sova te
bolden tuće. Gajda aveja blagoslovime kaj o Del pale
godova nagradila tut kana vo vaskrsnila e pravedne
manušen andar e mule." 15 Kana godova ašunda
jek katar e manuša pale sinija, phendas e Isusešće:
"Blago okolešće savo hala ande Devlesko carstvo!"
16 A o Isus phendas lešće: "Varesosko manuš čerda
bari večera thaj akhargas e but e themes. 17 Kana

e večera sas gata, bičhaldas e sluga te phenel e još čak vi hal lenca!" 3 Pe godova o Isus phendas gostonende: 'Sa si gata. Aven!' 18 A von jek pale lende akaja usporedba: 4 "Ko tumendar, ako si avreste phendine kaj našti te aven. O prvo phendas les šel bakhre thaj hasarel ječe či mučela okolen lešće: 'Ćindem njiva thaj trubul te džav te dikhav injavardeš thaj inja ande divljina, thaj či delosas te lat. Moliv tut, jartosar man ke godova manuš.' 19 rodel godole ječe dok či arachel les? 5 A kana Aver phendas: 'Ćindem deš guruva, thaj trubul te arachelas, pherdo bah čhol les pe dume 6 thaj džav te isprobiv len dali si lačhe. Moliv tut, jartosar boldel les čhere thaj čim aresel čhere akharel pire man ke godova manuš.' 20 O trito phendas: 'Upravo komšijen thaj pire drugaren thaj phenel lende: 'Raduin ženisajlem thaj zato našti te avav.' 21 O sluga bolda tumen manca! Arakhlem mungre hasarde bakhres.' 7 pe thaj javisarda godova pire gospodarešće. Askal Phenav tumende, gajda savora ando nebo avena o gospodari holjajlo thaj phendas e slugašće: 'Inklji majahtale pale jek bezehalo manuš savo pokajil brzo pe sokača e gavešće thaj an akaring e čoren, pe nego pale injavardeš thaj inja save grdin kaj si sakaten, koren thaj e banden.' 22 Kana o sluga gajda pravedne thaj kaj o pokajanje naj lende potrebno." 8 čerda, javisardas e Gospodarešće: 'Gospodarina, O Isus phendas lende: "Savi godoja manušnji, ako čerdo si so phendant thaj još si than.' 23 O gospodari si lat deš rupa thaj jek hasarel, či del jag o stenko, phendas e slugašće: 'Inklji pe droma avrjal o gav thaj lačhe šilavel o čher thaj rodel dok či arachel les? trade len te aven te pherdol mungro čhere e themesa. 9 A kana arachel les, akharel pire komšinjen thaj 24 Kaj phenav tumende: Ni jek katar okola manuša pire drugaricen thaj phenel lende: 'Raduin tumen save sas majsigo akharde či hana ni zalogaj katar e manca! Arakhlem o rup savo hasardem.' 10 Phenav gozba savi čerdem.'" 25 E Isuseja putuilas o silno tumende, kaj gajda e Devlešće anđelurja raduinape them. O Isus bolda pe thaj phendas lende: 26 "Ako pale jek bezehalo savo obratil pe." 11 Thaj o Isus vareko kamel te avel mungro učeniko, moraš te volil nastavisarda te čerel svato: "Varesave manuše sas man majbut nego pire dade, dej, romnja, čavren, duj čhave. 12 O majterno phendas pire dadešće: phralen, phejen, pa majbut vi katar piro traj. Inače 'Dade, deman akana mungro nasledstvo savo pripadil našti avel mungro učeniku! 27 Ko či lel piro trušl thaj mande.' Thaj o dad podelisarda o barvalipe. 13 či džal pale mande thaj naj spremno te merel pale Kana nakhline varesave đesa o majterno čavo čida mande, našti avel mungro učeniku! 28 Kaj khonik sa piro thaj otputuisarda ande dur phuv thaj okote tumendar, kana kamel te sagradil e kula, či provo bešel potrošisarda sa piro barvalipe pire bilačne trajosa. 14 thaj proračunil e troškura te dičhel dali si les sova te Kana potrošisarda sa, dija e bari bok ande godoja završil. 29 Inače, šaj dogodisajlo sas lešće te uspil phuv, thaj nas les so te hal. 15 Askal delo thaj samo te čhol o temelji thaj najles dosta love te završil, zaposlisajlo sago sluga ke jek manuš ande godoja a askal savora save godova dikhline sas mardinesas phuv thaj čarjarelles lešće balen. 16 O čavo sas gajda muj lestar 30 thaj phenena: 'Akava manuš počnisarda bokhalo kaj rado halasas vi e Ijuske katar e maune te gradil, a našti završil!' 31 Ili savo caro teljardasas save hanas e bale, ali khonikal či delas len lešće. 17 ando rato aver caronenca, a te majsigo či bešel thaj Kana napokon avilo peste, phendas: Ke mungro dad gindil dali šaj pire deš milje vojnikonanca te svladil e najamnikonen si habe gači kaj uvek vi ačhel, a me okoles savo avel pe leste pire biš milje vojnikonanca? akate merav bokhatar! 18 Uštava, teljarava ke mungro 32 Ako procenil kaj našti te svladil len, bičhalela pire dad thaj phenava lešće: 'Dade, sagrešisardem protiv manušen te roden miro dok si lende protivnikurja još tute thaj protiv o Del ando nebo! 19 Naj sem majbut dur po drom. 33 Zato khonikal našti postanil mungro dostojo te akhara man čire čhavesa. Primi man sago učeniko savo či mučel sa so si les zbog mande.' 34 ječe katar čire najamnikurja.' 20 Uštilo thaj teljarda Askal o Isus još phendas lende: "O lon si lačho. Ali ke piro dad. Dok sas još dur katar piro čher, lesko ako o lon naj londo, sova askal londarela pe? 35 O dad dikhla les dok sas još po drom thaj sažalisajlo bilondo lon naj lačho ni pale phuv, ni palo gnoište, pe leste thaj prastajas angle leste, dija les mrtiko nego samo te čhudel pes. Ašunen kana već si tumen thaj čumida les. 21 A o čavo phendas lešće: 'Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Dell! Naj sem majbut dostojo te akhara man čire čhavesa.' 22 A o dad phendas e slugende: 'Brzo inkalen e majšukar haljina thaj den pe leste! Čhon lešće e angrušći po naj thaj e sandale pe lešće pungre! 23 Anen e majthule guruve thaj denle čhurjasa, pa te pogostime thaj te

15 Oko o Isus čida pes e but e carinikurja thaj e bare bezechale manuša te ašunen les sar sikavel. 2 Zato e fariseja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar mrmljinjas: "Družilpe e bezechalenga thaj

veselime. 24 Kaj, akava mungro čhavo sas mulo thaj akana bolda pe ando trajo, hasardo sas thaj akana arakhadilo! Thaj počnisardine te veselin pe. 25 Pale godova vрjama lesko majpurano čhavo čerelas bući ande njive. A kana bolda pe thaj sas već paše, andar o čher ašundolas e muzika thaj o čhelipe. 26 Pa akhardas ječe slugo te phučel so si godova. 27 A o sluga phendas: 'Bolda pe čiro phral thaj čiro dad dija čhurjasa e thule guruve te proslavil kaj lesko čhavo bolda pe džudo thaj sasto.' 28 O majpurano phral holjajlo thaj či kamla te del andre. Askal o dad inklijisto thaj počnisarda te molil les te del andre. 29 A vo phendas pire dadešće: 'Me ake gaći brš služiv sago robo tuće thaj nikada či obisardem te čerav so phendan mande, a tu nikada ni jarco či dijan man te proveselima mungre drugarenca. 30 A kana avilo kava čiro čhavo savo e bludnicena haljarda sa čiro barvalipe, tu dijan lešće čhurjasa majthule guruve.' 31 Pe godova o dad lesko phendas lešće: 'Chaveja, tu san uvek manca thaj sa mungro vi čiro si. 32 Ali trubul te raduji men thaj veselimen kaj akava čiro phral sas mulo thaj akana bolda pes ando trajo, hasardo thaj arakhadilo!"

16 O Isus askal phendas pire učenikonende e usporedba: "Sas varesavo barvalo manuš saves sas upravitelj saves e manuša prnas kaj rspil o barvalipe pire gospodaresko. 2 O barvalo manuš akharda pire upravitelje thaj phendas lešće: 'So godova ašunav pale tute? Sikav mande o računo kaj ramosardan sar vodijas e briga pale mungro barvalipe zato kaj majbut našti aves mungro upravitelj!' 3 Pe godova o baro sluga phendas ande peste: 'So te čerav kana mungro gospodari či del više te čerav bući pale leste? Te džav te hanavav naj man snaga. Te prosiv! Ladžavo si mande. 4 Džanav so čerava! Thaj kana gajda čerava e manuša lačne primina man ande pire čhera, kana majbut či avava e gospodaresko upravitelj.' 5 Askal akhardas ječe katar o okola save sas udžile lešće gospodarešće. Thaj phučla e provo manuše save sas udžile: 'Kozom san udžile mungre gospodarešće?' 6 'Šel bačve maslinsko zetino', phendas o okova save sas udžile. A o baro sluga phendas lešće: 'Le čiro računo beš thaj odma ramosar pandžvardeš.' 7 Pale godova phendas e aver manušešće: 'A tu, kozom san tu udžile?' A vo phendas lešće: 'Šel mere div.' Phendas vi lešće: 'Le čiro računo thaj ramosar pe ohtovardeš.' 8 Thaj o gospodari pohvalisarda e bilache upravitelje kaj sas snalažljivo. Kaj e manuša akale themešće majsnalažljivo postupin prema okola save si lende

slične, nego e manuša katar o svetlost. (aiōn g165) 9 A me phenav tumenđe, steknин tumenđe drugaren gajda kaj ispravno koristin akale themesko barvalipe thaj kana o barvalipe majbut či avela korisno o Del primila tumen ande večne stanurja ando nebo. (aiōnios g166) 10 Ako šaj pačas e manušešće ande cikne buća, askal e manušešće ande cikne buća askal našti pačas lešće ni ande bare buća. 11 Ako naj senas pačivale ande e themesko barvalipe, sar o Del poverila tumenđe duhovno barvalipe te upravin lesa? 12 Thaj ako ande averesko barvalipe naj senas pačivale, sar o Del dela tumen tumaro? 13 Ni jek sluga našti robujil duje gospodarenje ande isto vрjama. Kaj ječe mirzala, a avres volila; ili ječešće avela pačivalo a avres prezirila. Našti služin e Devlešće thaj e barvalipešće ande isto vрjama." 14 Sa gadava ašundine e fariseja barvalipe, tu dijan lešće čhurjasa majthule guruve.' 31 save sas pohlepne pale love thaj marenas muj katar o Isus. 15 A o Isus phendas lende: "Tumen čeren tumen kaj sen pravedne anglo them, ali džanel o Del tumare ile. Kaj so e manuša smatrin vredno, e Devlešće grjacolpe." 16 Askal o Isus phendas lende: "E Mojsijesko zakono thaj e knjige save ramosardine e purane prorokurja važinas sa dok či avilo o Jovano savo bolelas, a katar askal navestilas pe e Bahtali nevima palo carstvo e Devlesko. Thaj katar askal nagovorisaras savoren te den ande Devlesko carstvo. 17 Ali godova či знаčil kaj e Mojsijesko zakon majbut či vredil kaj majloče nestanila o nebo thaj e phuv, nego te propadnil jek tačkica andar o zakono. 18 Sago kaj ramol ando zakon: svako ko rastavil pe katar piri romnji thaj lel avrja, čerel preljub; thaj ko oženil pe e romnjasa savi si rastanime, preljub čerel." 19 Askal o Isus nastavisarda: "Sas varesosko barvalo manuš, save lelas pe peste majšukar thaj majkuč drze, trajilas svako des raikane thaj veselilas pe. 20 A angle lesko vudar pašljolas varesavo čoro manuš save sas sa ande čirurja. Lesko alav sas Lazar, 21 thaj čeznilas samo te čajlol e prušukanca save perenás katar e barvalešći sinija. Dok gajda pašljolas avenas e džučhela thaj čarnas e čirurja pe leste. 22 A kana mulo o čoro, e andelurja inđardine les ande Avramešće angalja. Pale godova mulo vi o barvalo manuš, thaj prahosardine les. 23 A lešći duša deli po than kaj si e mule, thaj dok sas ande bare muke vazda pire jakha thaj dadural dikhla e Lazare ande Avramešće angalja. (Hadēs g86) 24 Thaj čhuta muj: 'Dade Avraame, smiluitu mande thaj bičhal e Lazare te umočil piro naj ando paj thaj šudrijarel mungri čib kaj zurale muči man ande akava plameno.' 25 Pe godova phendas o Avram: 'De tut godi, čhajeva, kaj

tu pale čiro trajo primisardan čiro lačipe, a gajda phenen dali sen saste!" Thaj dok džanas dromesa vi o Lazar piro bilačipe. Akana vo akate tešil pe, a sastile katar e guba. 15 Jek lendar dikhla kaj sastilo, tu mučis tut. 26 Osim godova, maškar amende thaj bolda pe thaj slavisarda e Devle andar sasto glaso. tumende si bari provalija thaj vi okola save kamline 16 Čhuda pes pe koča angle Isusešće pungre thaj sas našti načhen okotar akaring, niti akatar okoring.' zahvalisarda lešće. A sas godova varesavo manuš 27 Pe godova o barvalo manuš phendas: 'Moliv tut andar e Samarija. 17 O Isus phučla: "Či li sastile deš askal, dade, bičhal e Lazare ando čher mungre džene? Kaj si okola injia? 18 Dali nijek lendar či bolda dadesko. 28 Kaj si man pandž phral pa neka džal thaj pe te del slava e Devlešće osim akava tuđinco?" upozoril len te na vi von aven akaring ande kava than 19 Askal phendas e manušešće savo sastilo: "Ušti e mukengo.' 29 A o Avram phendas lešće: 'Opomenil thaj dža. Čiro pačipe ande mande spasisarda tut!' len o Mojsija thaj e prorokurja ande pire zapisurja. 20 Jekhvar kana e fariseja phučline e Isuse kana Neka čiton thaj čhon kan lende.' 30 A vo phendas: 'O ašunen e Mojsija thaj e prorokonen, či paćana sa vi Devlesko carstvo či avela e znakonanca save šaj e mule, obratina pe.' 31 A vo phendas lešće: 'Ako či dičhen pe. 21 Našti phenela pe: 'Aketalu akate!', ili: te uštel thaj avel lende vareko andar e mule.'" 32 Askal phendas e manušešće savo sastilo: "Ušti tumende!" 22 Pale godova phendas e učenikonende: "Avela e vrijama kana kamera te dičhen jek katar e desa kana me, o Čhavo e Manušesko, vladiva sago o caro, ali či dičhena godova des. 23 Askal phenena tumende: 'Eketalo okote, aketalo akate!' Ali na džan thaj na prosten inča! 24 Kaj sago e munja kaj sevil pe jek krajo e nebesko thaj rasvetil sa dži ke aver krajo, gajda avela vi manca, e Manušešće Čhavesa, ando mungro des. 25 Ali majsigo trubuv but te pretrpiv thaj akava naraštaj trubula te odbacil man. 26 Thaj sago kaj sas ande Nojašći vrijama gajda avela vi ando des kana avava me o Čhavo e Manušesko. 27 E manuša hanas, pijenash, ženinas pe thaj udajinas pe dži ko des dok o Noje či dijas ando baro brodo, thaj avilo o potop thaj uništisardas sa so nas ando baro brodo. 28 Askal avela sago kaj sas dumut kana trajilas o Lot: Kana e manuša ando gav savo akhardolas Sodoma, hanas thaj pijenash, činenas thaj bičinenash, sadinas thaj gradinas, 29 sa dži ke detharin kana o Lot inklijisto andar o gav Sodoma, a askal andar o nebo zapljuštisarda e jag thaj o sumpor thaj uništisardas sa okolen save ačhiline ando gav. 30 Isto gajda iznenada avela ando des kana boldava man me o Čhavo e Manušesko. 31 Gajda ande okova des, ko avela po krovo, a lešće stvarja si ande čher, neka na fuljel te lel len. Thaj ko si ande njive, neka či boldel pes palpale te lel vareso pesa. 32 Den tumen godi sar muli e Lotošći romnji! 33 Kaj ko lela sama pe piro traio te arače les, hasarelles; a ko hasarel piro traio zadobila les palo večnost. 34 Phenav tumende, ande koja rjat kana me boldava man avena duj džene ande jek kreveto. Jek lela pes, aver mučela pe. 35 Duj manušnja zajedno meljina o div; jek lela pes, a aver mučela pe. 36 Duj džene avena ando polje; jek avela lino, a aver ačhela." 37 Pe godova e učenikurja phučline les: "A kaj godova Gospode?" A o Isus

17 O Isus phendas pire učenikonende: "O iskušenje moraš te avel, ali teško e manušešće kroz savo avel o iskušenje. 2 Kasave manušešće avilosas majlače te phanden lešće mlinsko bar oko e kor, thaj te čhuden les ando more, nego te crdel po bezeh ječe katar akala manuša saven si cara pačipe. 3 Upozoriv tumen! Ako čiro phral savo si verniko pogrešil, ukori les thaj jartosar lešće ako pokajil pe. 4 Pa ako vi efta drom po des sagrešil protiv tute thaj efta drom po des avel thaj phenel tuće: 'Jartosar mande. Pogrešišardem!', jartosar lešće." 5 E apostolurja phendine e Gospodešće: "Trubul amen majbut pačipe. Phen amende sar te dobis!" 6 O Gospod phendas lende: "Te avel tumen pačipe gajda cikno sago kaj si e gorušicako zrno, phendinesas akale dudošće: 'Inkaltu e korenosa thaj presadi tut ando more!', thaj vo presadisajlo sas. 7 Ko tumendar phenela pire slugašće savo oril ili lel sama pe stoka, kana boldela pes andar o polje thaj del ando čher: 'Av brzo thaj beš pale sinija?' 8 Či umesto godova phenena lešće gajda: 'Čer mande večera! Čhov e keceljko pe tute thaj služisar man dok hav thaj pijav, pale godova tu haja thaj peja?' 9 E slugašće pale godova či zahvalil pe kaj vo samo čerel piri bući. 10 Gajda vi tumen: kana sen poslušne e Devlešće, phenen: 'Sluge sam save či zasluzin pohvala! Čerdam samo so samas udžile te čeras!' 11 Gajda dok putuilas majdur prema o Jerusalim, o Isus načhelas maškar e Samarijači thaj e Galilejači regija. 12 Kana delas ande varesosko gav, angle leste avile deš gubavcurja. Ačhiline cara majdur 13 thaj počnisardine te čhon muj: "Isuse, Učiteljina, smiluisar tut amende!" 14 Kana o Isus dikhla len, phendas lende: "Džan thaj sikaven tumen e rašajjende te dičhen tumen thaj

phendas lende: "Avela očito sago vi akaja poslovica: 'Na svedočesar hohamne', 'Poštuisar čire dades thaj cire dej.'"²¹ A vo phendas: "Sa gadava čerav katar mungro ternipe."²² Kana godova ašunda o Isus, phendas lešće: "Još jek ačhilo tut: sa so si tut bićin thaj podelisar e čorende thaj avela tu barvalipe ando nebo. A askal av thaj dža pale mande."²³ Kana vo godova ašundas, ražalostisajlo kaj sas zurale barvalo thaj či kamlas te bićinel sa so sas les.²⁴ O Isus dikhla pe leste thaj phendas: "Sar si phare e barvalešće te del ande Devlesko carstvo!"²⁵ Majloče si e kamilače te načhel kroz e suvjaće kan nego o barvalo te del ande Devlesko carstvo."²⁶ Okola save godova ašundine, phendine: "Pa ko askal šaj spasil pe?"²⁷ A o Isus phendas: "So si nemoguće e manušende, moguće si e Devlešće."²⁸ Askal o Petar phendas: "Ake, amen muklam sa amaro thaj teljardam pale tute te sledis tut."²⁹ A o Isus phendas lende: "Čače, phenav tumenđe, naj godova save muklasas piro čher, ili pire romnja, ili pire phralen, ili pire dade thaj pire dej, ili pire čhavren zbog e Devlesko carstvo,"³⁰ a te či već pe akava them primila majbut nego so mukla, a pe okova them save avel vi večno trajo."^(aiōn g165, aiōnios g166)³¹ O Isus čida oko peste e dešuduj apostolen thaj phendas lende: "Ake das ando Jerusalim, a okote dogodila pe sa so e prorokurja ramosardine ando Svetu lili, pale mande e Čhavre manušešće.³² Von predaina man ande vas e nevernikonende, save marena muj mandar, ladžarena man, vredona man,³³ bičuina man thaj mudarena man, ali me o trito des uštava andar e mule."³⁴ A e učenikurja khanči katar godova so o Isus phendas či haćardine. O značenje godelo alavengo sas lendar garado thaj načeliha so o Isus phenelas lende.³⁵ A kana o Isus avilo paše dži ko gav o Jerihon, varesavo koro manuš bešelas po drom thaj prosilas.³⁶ A kana o koro manuš ašunda kaj načhel okotar o but o them, phučlas so si godova.³⁷ Phendine lešće: "Načhel o Isus andar o Nazaret."³⁸ A vo pe godova čhuta muj: "Isuse e Davidešće Čhavje, smiluitu tut mande!"³⁹ A okola kaj džanas anglat o Isus ačhavinas e kore manuše te na čhol muj, ali vo još majzurale čholas muj: "E Davidešće Čhavje, smiluitu mande!"⁴⁰ Kana o Isus ašunda les ačhilo thaj phendas te anen les leste. Kana e kore manuše andine majpaše o Isus phučla les:⁴¹ "So kames te čerav tuće?" A vo phendas: "Gospode, te šaj dikhav."⁴² A o Isus phendas lešće: "Akana šaj te dičes! Ciro pačipe sastarda tut."⁴³ E kore manušešće jakha odma putajle thaj počnisarda te dičiel, uputisajlo dromesa palo Isus thaj počnisarda

18 Askal o Isus phendas e učenikonende e usporedba te sikavel len sar uvek trubun te molin pe thaj sar nikada či trubun te odustanin.² Thaj phendas: "Ande jek gav sas jek sudija savo či daralas e Devlestara e themestar či ladžalas.³ A ande godova gav sas vi jek udovica savi stalno avelas leste thaj molilas les: 'Deman pravda angle mungro protivniko.'⁴ O sudija varesavi vremama či marilas pale godova, ali napokon phendas: "Vi ako či darav katar o Del thaj či mariv pale manuša,⁵ ali dava pravda akale udovica, kaj, ako či dav lat pravda, dosadila mande dok či dobil piro pravo, kaj stalno dosadil man!"⁶ Askal phendas o Gospod Isus: "Dičhen sar ispravno postupisarda o nepravedno sudija.⁷ Kaj o Del strpljivo čhola kan ke lende molitve thaj pobrinila pe te dobin pravda okola save pripadin lešće thaj vapin lešće o des thaj e rjat.⁸ Phenav tumenđe kaj brzo dela len pravda. Ali kana me, o Čhavo e Manušesko, boldava man pe phuv, dali arakhava kasavo pačipe?"⁹ Askal o Isus phendas još akaja usporedba varesavende save sas uverime ande piri vlastito pravednost, a averen prezirisarenas:¹⁰ "Duj manuša dele ando Hramo te molin pe. Jek sas fariseji a aver cariniko.¹¹ O fariseji ačhelas thaj molilas pe pale peste: 'Devla, nais tuće kaj naj sem sago aver manuša, grabežljivo, nepravedno, preljubniko, ili sago akava cariniko.¹² Me postiv duvar ando kurko; dav deš posto katar sa so si man.'¹³ A o cariniku, ačhelas majdur, thaj či usudilas pe ni pe jakha te vazdel prema o nebo, nego pećelias pe ando kolin te sikavel piri tuga thaj phenelas: 'Devla av milostivo mande bezehalešće!'¹⁴ Phenav tumenđe: vo bolda pe čhere pravedno anglo Del, a na o fariseji! Kaj svako ko korkoro pes uzvisil, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime."¹⁵ A e Isusešće anenias vi e cikne čhavren te čhol pire vas pe lende te blagoslovljen, a kana godova dikhline e učenikurja braninas lende.¹⁶ A o Isus akharda len thaj phendas: "Mućen e čhavren te aven mande thaj na branin lende, kaj kasavende pripadil e Devlesko carstvo."¹⁷ "Čače, phenav tumenđe, save či primil e Devlesko carstvo sago cikno čhavro, či dela ande leste."¹⁸ Varesavo židovsko vođa phučlas e Isuse: "Lačhe učiteljina, so trubul te čerav te dobiti o večno trajo?"^(aiōnios g166)¹⁹ A o Isus phendas lešće: "Sostar man akhares lačheja? Khonikal naj lačho, nego li samo o jedino Del.²⁰ A e zapovedi andar o Mojsijesko zakon džanes: 'Na čer preljub', 'Na mudar', 'Na čor',

te slavil e Devles. A sa o them savo godova dikhla dija slava e Devlešće.

19 O Isus dijas ando Jerihon. Dok načhelas kroz o gav, 2 angle leste avilo o manuš savo akhardolas Zakej. Vo sas glavno cariniko thaj sas zurale barvalo. 3 Probilas te dičhel e Isuse, ali sas zurale cikno manuš thaj našti dikhla les katar o but o them savo sas oko leste. 4 Vo zato prastaja anglal, thaj lija pe opre pe smokva paše savi o Isus trubujas te načhel te šaj dičhel les. 5 Kana o Isus areslo pe godova than, dikhla opre thaj phendas lešće: "Zakej, brzo fulji tele! Ađes trubul te avav gosto ande čiro čher." 6 O Zakej brzo fuljisto tele katar e smokva thaj phero bah ugostisarda les ande piro čher. 7 A sa save godova dikhline počnisardine te mrmilan: "Đelo ando čher e bezeħalesko!" 8 A o Zakej ačhilo thaj phendas e Gospodešće: "Gospode ake, opaš mungro barvalipe dava e čorende! Thaj ako varekas hohadem, boldav štar drom majbut." 9 Pe godova o Isus phendas lešće: "Ađes ande akava čher avilo o spasenje kaj si vi akava manuš e Avraamesko čavo! 10 Me o Čavo e Manušesko avilem te rodav thaj te spasiv okova so si hasardo!" 11 O but o them sa godova ašunelas, a o Isus phendas lende još jek usporedba zato kaj sas o Isus paše pašo Jerusalim thaj gndinas kaj odma pojivila pe e Devlesko carstvo. 12 Thaj phendas: "Sas varesavo ugledno manuš savo trubuja te otputuil ande dur phuv te okote okrunin les sago caros, a askal te boldel pe. 13 Zato akhardas pire deš slugonen, dija len svakones po opaš kila rup so sas štar čhonendij počin thaj phendas lende: 'Trguin akale rupesa dok či boldav man.' 14 A e manuša andar lešći phuv mrzanas les thaj bičhalde pale leste e poslaniko te phenen e majbare carošće: 'Či kamas te akava caruisarel pe amende.' 15 Kana vo primisarda piro carstvo thaj bolda pe palpale, naredisarda te anen lešće okolen slugen savende dijas o rup te ašunel kozom zaradisardine. 16 O prvo sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina, o iznos savo dijan man čerdem te avel deš drom majbut.' 17 Phendas lešće: 'But lačhe! Lačho san sluga, zato kaj sanas verno ande cikno, dava tut te vladis pe deš gava!' 18 Aver sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina o iznos savo dijan man čerdem te avel pandž drom majbut.' 19 Phendas lešće: 'Lačhe! Vladi pe pandž gava!' 20 A o trito sluga avilo bi zaradako thaj phendas: 'Gospodarina, ale tuče čiro rup, savo dijan man. Arakhavas les garado ando dikhloro. 21 Daravas tutar kaj san strogo manuš. Les so či uložisardan, thaj žanjis so či sadisardan.' 22 Phendas lešće: 'Pe

ćire alava aveja osudime, bilačo slugona! Džanglan kaj sem strogo manuš, kaj lav so či uložisardem thaj kaj čidav kaj či sadisardem? 23 Sostar askal či uložisardan mungre love ande banka? Gajda barem dobisardemas e kamatenca.' 24 Pe godova o caro phendas kolende save sas okote čidine: 'Len lestar o rup thaj den okolešće saves si deš.' 25 Phendine lešće: 'Ali gospodarina, pa les već si deš kile rup!' 26 O caro phendas lende: 'Phenav tumende: Okoles kas si, dela pe lešće još majbut, a okoles save naj, lela pes lestar vi okova cara so si les. 27 A mungre dušmajen okolen save či kamline man te me avav caro, anen len akaring thaj mudaren len angle mande.' 28 Nakon so phendas lende godova, o Isus teljarda majdur karingal o Jerusalim. 29 Kana avilo paše dži ke gava e Vitfaga thaj e Vitanija save sas pe Maslinsko gora, bičhalda anglal pire duj učenikonen 30 thaj phendas lende: 'Džan ando gav savo si angle tumende. Čim den ande leste, araćhena phangle terne magarco saves još khonik či jašisarda. Putren les thaj anen les. 31 Ako vareko phučel tumen: 'Sostar putren e magare?' Gajda phenen: 'Trubun e Gospodešće', thaj odma mućena len.' 32 Von đele thaj arakhline e magarco sago kaj o Isus phendas lende. 33 Thaj dok e učenikurja putrenas e magare, e magaresko gospodari phendas lende: 'Sostar putren e magare?' 34 A von phendine: 'Trubul e Gospodešće.' 35 Andine e magare ko Isus thaj čutine pire haljine po magarco thaj o Isus bešlo pe leste. 36 Thaj dok O Isus gajda džalas po magarco, e manuša buljarenas pire ogrtičurja po drom angle leste te sikaven lešće čast. 37 A kana već avilo paše te fuljel katar e Maslinsko gora, e but e manuša save džanas pale leste počnisardine pe sa o glaso te zahvalin e Devlešće pale sa e čudurja save dikhline. 38 Phenenas: 'Blagoslovime o Caro, savo avel ando alav e Gospodesko! Miro po nebo thaj slava e Devlešće ande visine!' 39 Pe godova varesave fariseja save sas maškar o them phenenas e Isusešće: 'Učiteljina, phen ćire učenikonende te na phenen godova.' 40 O Isus phendas: 'Phenav tumende, ako von ačhen, e bara slavina!' 41 Kana o Isus avilo paše dži ko Jerusalim thaj dikhla o gav, o Isus rujas pale manuša andar leste. 42 Thaj phendas: 'Sar volisardemas te ađes arakhline sas o drom e miroško! Ali akana si kasno, thaj o miro si garado tumendar. 43 Avena e đesa kana o dušmano zauzmila ćire zidurja, okolina tut thaj čićidena tu katar sa e riga. 44 O Jerusalime, sravnina tut e phuvjasa thaj vi ćire čavren ande tute. Či ačhela tutar ni bar pe bareste kaj či pindžardan e vrjama kana o Del avilo te spasil

tut.” 45 Kana o Isus dijas ando Hramo, počnisarda gajda nikad či čerdamas!” 17 A o Isus lače dikhla pe te tradel andar leste e trgovcen. 46 Thaj phendas lende thaj phendas: “A so askal značil okova odlomko lende: “Ando Sveti lil ramol: ‘Mungro Hramo trubul te avel o čer pale molitva’, a tumen pretvorisardine les ande razbojničko pećina!” 47 Pale godova o Isus svako des sikavelas ando Hramo, a e šorvale rašaja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar zajedno e gavešće šorvalenca gndinas sar te mudaren les, 48 ali či arakhline o način sar te čeren godova kaj o them pažljivo čholas kan ke lesko sikavipe.

20 Jek des dok o Isus sikavelas e theme ando Hramo thaj navestilas e Bahtali nevimat, aviline leste e šorvale rašaja, e učitelja e Mojsiješće zakonestar thaj vi aver e židovske starešine 2 thaj phučline les: “Phen amendē ko dija tut vlast te čeres godova? Ko ovlasitisarda tut pale godova?” 3 A o Isus phendas: “Vi me tumen vareso phučava: Phen mande 4 Dali o Del phendas e Jovanošće te bolel e manušen, ili e manuša phendine lešće te čerel godova?” 5 A von počnisardine te raspravin pe maškar peste: “Te phendam katar o Del, phenela amendē sostar askal či pačaine lešće? 6 A te phendam katar o manuš, sa o them čhudelape barencia pe amende dok či mudaren men. Kaj o them pačal kaj sas o Jovano proroko.” 7 Zato phendine e Isusešće kaj či džanen kastar avilo e Jovanesko autoritetu te bolel. 8 A o Isus phendas lende: “Askal ni me či phenava tumende katar man vlast!” 9 Pale godova o Isus phendas e themešće akaja usporedba: “Varesavo manuš zasadisardas o vinograd thaj iznajmisarda les e vinogradarende. A askal otputuisarda pe lungo vjrama. 10 Kana avili e vjrama pale berba, bičhaldas pire slugo ke vinogradarja te den les katar o plodo e drakako. Ali e vinogradarja mardine les thaj bičhaldine les palpale čuče vastenca. 11 Pe godova vo bičhaldal lendē aver slugo. Ali von vi godole mardine, mardine muj lestar thaj bičhaldine le palpale čuče vastenca. 12 Bičhaldas lendē vi e trito. A von vi les izranisardine thaj tradine les. 13 Pe godova o gospodari e vinogradesko phendas: ‘So te čerav? Bičhalava lende mungre voljeno čhaves. Les valda poštuina kaj si mungro čhavo.’ 14 Ali kana e vinogradarja dikhline e čhaves, počnisardine te čeren svato maškar pende: ‘Akava si o nasledniko. Ajde te mudaras les thaj o nasledstvo avela amaro.’ 15 Tradine les avri andar o vinogrado thaj mudardine les. So gndin so čerela lenca o gospodari e vinogradesko kana ašunela so sas? 16 Avela thaj mudarela godole vinogradaren, a o vinograd dela aver vinogradarende ando najam.” A okola save ašunenas e Isuse phendine: “Amen vareso

savo ramol ando Sveti lil: ‘O bar saves čhudine e graditeljurja postanisardas o bar zaglavno?’ 18 Te ko god perel pe godova bar phađela pes, a godova bar smrskola okoles pe kaste perel.” 19 E učitelja e Mojsiješće zakonestar thaj e šorvale rašaja kamline odma te astaren les kaj lače džangline kaj godoja usporedba odnosil pes pe lende, ali daranas katar o them. 20 Katar askal počnisardine te vrebin les thaj bičhaldine e špijunen save čerenas pe kaj si iskrene te šaj optuzin e Isuse kaj phendas vareso bilačhe thaj te predain les e rimske upravitelješće. 21 Thaj phučline e Isuse: “Učiteljina! Džanas kaj phenes čačipe thaj sikaves ispravno, thaj či dičhes ko si ko, nego čače sikaves e Devlesko drom. 22 Phen amendē dali trubul te amen e Židovurja das e carošće o porez ili te či das?” 23 A o Isus dikhla kaj kamen te astaren les ande zamka thaj phendas lende: 24 “Sikaven mande e kovanica savjava počinen o porez. Kasko si akava liko thaj o alav pe late?” A von phendine: “E carošći.” 25 “Askal den e carošće so si e carosko, a e Devlešće so si e Devlesko.” 26 Gajda našti arakhline doš ande okova so o Isus phendas anglo them, nego ačhiline zadivime lešće naukava thaj ačhiline bi alavesko. 27 Askal aviline leste varesave saduceja, save phenen kaj naj uštipe andar e mule. Thaj phučline e Isuse: 28 “Učiteljina, o Mojsije ramosarda amendē te mulo varekasko phral saves sas romnji, a nas les čhavra, neka lesko phral lel lešće romnja sar voj bijandas lešće čhavo save nasledila e imovina okolešti save mulo thaj te indarel lesko prezime. 29 Gajda sas etfa phral. Prvo phral oženisajlo thaj mulo, a nas les čhavra. 30 Aver phral oženisajlo lešće romnjasa ali vi vo mulo, 31 askal o trito thaj gajda vi sa etfa muline, a či mukline čhavra. 32 Po krajo muli vi e romnji. 33 Kački romnji askal voj avela kana e manuša uštena andar e mule kana sas romnji sa etfa phralendi?” 34 O Isus phendas lende: “E manuša akale themešće udajina pe thaj ženina pe. (aiōn g165) 35 Ali okolen saven o Del dičhel kaj si dostoje te ušten andar e mule thaj trajina ande okova them savo avela, či ženina pe niti udajina pe. (aiōn g165) 36 Von majbut našti ni merena, kaj avena slične sar e anđelurja. Von si čhave e Devlešće kaj vo bolda len palpale andar e mule. 37 A kaj e mule uštena, godova čak vi o Mojsije potvrdisarda ando odlomko po than kaj phabolas o grmo kaj e Gospode akhardas e Avraamešće Devleja, e Isakoše Devleja thaj e Jakovešće Devleja dumut nakon so von muline. 38 A o Del naj Del e mulengo nego o Del e džudengo, kaj si savora ande

leste džude." 39 Pe godova phendine lešće varesave te gndin so phenena ande tumari obrana! 15 Me učitelja e Mojsiješće zakonestar: "Učiteljina! Lačhe dava tumen alava thaj kasavi mudrost savjače našti phendan!" 40 Thaj khonik majbut či usudisajlo te proturečila niti te odupril pe ni jek tumaro protivnika. vareso phučel les. 41 Askal o Isus phučla len: "Sostar 16 A izdaina tumen čak vi tumare dada, deja, phrala, phenel pe kaj si o Hristo samo potomko e carosko drugarja thaj tumari familija. Varesaven tumendar Davidesko? 42 Pa korkoro o David phenel ande knjige vi mudarena. 17 Savora mrzana tumen zato kaj psalmurja: 'Phenel o Gospod mungre Gospodešće: sledin man. 18 Ali či perela ni jek bal katar tumaro Beš pe mungri počasno desno rig 43 dok či čhav šoro. 19 Tumare duše spasina pe zbog godova, cire dušmajen tale cire pungre.' 44 Korkoro o David ako či odustanin." 20 O Isus nastavisarda te phenel akhardas les pire Gospodeja. Sar askal avilosas samo lende: "A kana dičhena kaj e vojska opkolisardas lesko potomko?" 45 Askal anglo sa o them, o Isus o Jerusalim, askal džanen kaj avili paše e vrjama phendas pire učenikonende: 46 "Len tumen sama kaj avela opustošime. 21 Askal okola save si ande katar e učitelja e Mojsiješće zakonestar, save volin te Judeja neka našen ande gore thaj save si ando gav phiraven pe ande lundže haljine, volin te e manuša neka inklijen andar leste, a ni o okola save si ando pozdravin len pe javne thana, thaj te bešen pe prve polje neka či bolden pe ando gav. 22 Kaj ande godola thana ande sinagoge, thaj e počelja pe gozbe. 47 desa avela e Devlešći kazna te pherdol sa so ramol Bi ladžavesko len katar e udovice okova so silen ando Svetu ili. 23 Teško e khamne manušnjende thaj thaj hohamne molin pe dugo e Devlešće. Von avena okolendje save den čuči e čhavren ande godola desa! majstrogo osudime."

21 O Isus ando Hramo dikhla e barvalen sar čhon
ande riznica love sago daro e Devlešće. 2 A
dikhla vi varesošće čore udovica savi čhuta okote
samo duj majcikne kovanice. 3 Thaj phendas: "Čače,
phenav tumendje akaja čori udovice čhuta majbut
savorendar. 4 Kaj savora von dine katar piro viško, a
voj katar piro čoripe dijas sa so sila." 5 Dok varesave
učenikurja čerenas svato pale godova sar si o Hramo
Šukar ukrasime e barensa thaj e ukrasenca save
e manuša andine e Devlešće, a o Isus phendas:
6 "Avela e vrjama kana katar akava so dičhen či
ačhela ni bar pe bareste. Svako avela harado." 7 E
učenikurja phučline les: "Učiteljina, a kana godova
avela? Thaj sar džanasa kaj godova uskoro avela?"
8 A vo phendas lende: "Len sama te na aven hohade
kaj but džene avena ande mungro alav thaj phenena
korkoro pale peste kaj si von o Mesija thaj phenena:
'avili e vrjama'. Na džan pale lende! 9 Kana ašunena
pale raturja thaj pale pobune, na daran. Kaj sa
godova trubul te avel, ali godova još naj odma o
krajo." 10 Askal još phendas lende: "O them borila pe
protiv aver them, thaj e carurja protiv aver carurja.
11 Pe sa e riga e themešće avena e potresurja,
bokhalipe thaj nasvalipe. Po nebo avena čudesne
znakurja savendar dela e dar pe sa o them. 12
Ali, majsigo nego godova sa avel astarena tumen
thaj progonina tumen. Zbog mande predaina tumen
e manušendje ande sinagoge te sudin tumendje.
Indarenina tumen angle carurja thaj angle upravitelja
zato kaj sledin man. 13 Godova avela tumari prilika te
den svedočanstvo. 14 Zato zapamtin na majanglal

Judeja neka našen ande gore thaj save si ando gav
polje neka či bolden pe ando gav. 22 Kaj ande godola
thana ande sinagoge, thaj e počelja pe gozbe. 47 desa avela e Devlešći kazna te pherdol sa so ramol
Bi ladžavesko len katar e udovice okova so silen ando Svetu ili. 23 Teško e khamne manušnjende thaj
thaj hohamne molin pe dugo e Devlešće. Von avena okolendje save den čuči e čhavren ande godola desa!
Kaj avena e bare nevolje pe phuv, thaj e Devlesko
gnjevo pe akala manuša. 24 Avena mudarde katar o
oštro mačo, thaj avena inđarde ando robstvo pe sasto
them. A o Jerusalim uštavena okola save či džanen
palo Del dok či isteknil e vrjama okolendi save či
džanen palo Del." 25 O Isus phendas: "Pojavina pe e
znakurja po kham thaj po čhonut thaj pe čereja. A e
theme pe phuv astarela o očaj zbog e huka thaj e
talasurja andar o more. 26 O them merela e daratar
thaj katar godova kaj ažučarena so avela pe akava
them, kaj vi e nebeske sile avena uzdrmome. 27
Askal dičhena man, e Čhave e Manušešće, sar avav
pe nebeske oblakurja e silava thaj e bare slavava. 28
Kana počnila sa godova te avel, ušten thaj vazden
tumare šore kaj o Del uskoro oslobodila tumen." 29
Pale godova o Isus phendas lende e usporedba:
"Dičhen e smokva ili bilo savo aver kaš. 30 Kana
dičhen kaj mučen e patrija, korkoro već džanen kaj
paše si o milaj. 31 Gajda vi tumen kana dičhen
sa akala događaja, džanen kaj si paše o carstvo
e Devlesko. 32 Čače, phenav tumendje, kaj akava
naraštaj sigurno či načhela dok sa akava či avel.
33 O nebo thaj e phuv načhena, ali mungre alava
či načhena nikad." 34 O Isus phendas lende: "Len
sama te či zuravol tumaro ilo ando handžvali pe palo
habe thaj ando matipe ili ande trajošće brige thaj
te či iznenadil tumen godova des, 35 savo avela
sago zamka, pe sa e manuša save trajin pe sasti
phuv. 36 Zato stražarin thaj molin tumen e Devlešće
te šaj načhen sa akava so trubul te avel thaj te ačhen
sago pobednikurja angle mande, anglo Čhavo e
Manušesko." 37 O Isus svako des sikavelas ando
Hramo, a račava inkljelas thaj račarelas pe Maslinsko

gora. 38 A sa o them već katar e rano detharin avenas leste ando Hramo te ašunen les.

22 Avili paše e Pasha savi sas prvo đes katar o prazniko e bi kvascošće mangreng. 2 E šorvale rašaja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar rodenas sar te mudaren e Isuse. Ali daranas katar o them. 3 Askal o beng dijas ando Juda andar o gav Iskariot, jek katar e dešuduj e Isusešće apostolurija. 4 Vo đelo thaj dogovorisajlo e šorvale rašajenca thaj e Hramske stražarencu sar te predail lende e Isuse. 5 A von, kana ašundine, raduisajle thaj obećisardine kaj dena les love. 6 O Juda pristanisardas thaj katar askal počnisarda te rodel lači vrjama te izdai e Isuse lende, a te na dičel o them. 7 Kana avilo o prvo đes katar o prazniko e bikvascošće mangreng, ande savo trubujasas te žrtvujil pe o bakhro palo prazniko e pasha. 8 o Isus bičhaldia e Petre thaj e Jovano thaj phendas lende: "Hajde džan thaj pripremin amende te has e pasha." 9 A e učenikurja phučline les: "Kaj kames te pripremis lat?" 10 A vo phendas lende: "Ake, čim den ando gav malavela tumen o manuš savo indarel paj ando čupo. Teljaren pale leste ando čher savo vo del 11 thaj roden e domaćine ande godova čher thaj phenen lešće: 'O učitelj phučel ande savi soba šaj hal e pashalno večera pire učenikonanca?' 12 Vo sikavela tumende e bari soba po sprato. Okote pripremin." 13 E učenikurja đele ando gav thaj arakhline sa sar o Isus phendas lende thaj okote pripremisardine e pashalno večera. 14 Kana avili e vrjama pale večera, o Isus lija than pale sinija e apostolanca. 15 Askal phendas lende: "Saste ileja čeznisardem te hava tumenca akaja pashalno večera majsigo nego so aven mungre muke. 16 Kaj phenav tumende, či majbut hava e pashalno večera dok či pherdol lači svrha ande Devlesko carstvo." 17 Lijas o tahtaj e molasa, zahvalisarda e Devlešće thaj phendas: "Len thaj razdelin maškar tumende. 18 Kaj, phenav tumende: či majbut pijava mol sa dži ke okova des kana pijava tumenca nevi mol ando carstvo mungre Dadesko." 19 Askal o Isus lija o mangro, zahvalisarda e Devlešće pale leste, phagla les thaj dija pire učenikonende thaj phendas: "Akava si mungro telo savo del pe pale tumende. Akava čeren mande po spomen." 20 Gajda lija vo o tahtaj posle e večera thaj phendas: "Akava tahtaj si Nevo savez ande mungro rat, savo čhordol pale tumende." 21 "Ali ake, mungro izdajniko bešel manca pale sinija. 22 Me o Čavo e Manušesko, moraš te merav sar si odredime, ali jao okolešće savo izdaila man!" 23 A e učenikurja pe godova počnisardine te

phučen pe ko maškar lende šaj avilosas godova. 24 Askal e učenikurja počnisardine te prepirin pe maškar pende ko si lendar majbaro. 25 A o Isus phendas lende: "E carurja akale themešće gospodarin pe pire tema thaj okola saven si vlast pe tema kamen te o them phenel pale lende kaj si lačhe. 26 Ali tumen na čeren gajda! Naprotiv, okova savo si majbaro maškar tumende, neka avel majcikno, a o voda sago okova kaj služil. 27 Kaj ko si majbaro? Okova savo bešel pale sinija ili okova savo služil les? Dali naj okova savo si pale sinija? A me ake služiv maškar tumende. 28 Ačhilene mande verne ande mungre kušnje. 29 Zato dav tumen ando nasledstvo e carosko čast kaj man dija lat mungro Dad. 30 te han thaj te pijen pale mungri sinija ande mungro Carstvo thaj te bešen pe prestolja te sudin e dešuduj plemenurja e Izraelošće." 31 A o Isus phendas: "Simone! Simone! Ake o Sotona rodel katar o Del te probil tumaro pačipe ande mande. Zato rešetila tumen sago o div kroz o sito. 32 Ali me molisajlem pale tute te čiro pačipe ande mande ačhel. A kana palem boldeja tu mande, učvrsti čire phralen." 33 O Petar phendas lešće: "Gospode, spremno sem tusa te džav vi ande tamnica vi ando smrto." 34 A o Isus phendas lešće: "Phenav tuće Petre, ades ni o bašno či oglasila pes a tu trin drom hohaveja kaj či pindžares man." 35 Thaj phendas: "Kana bičhaldem tumen po drom bi lovengo, bi trastako thaj bi sandalengo, dali falilas tumende vareso?" A von phendine: "Khanči či falilas amende." 36 Ali akana phendas lende: "Kas si love, neka lel len pesa! Isto gajda vi e trasta! A kas naj mačo, neka bičinel pire gada thaj nek činel pešće mačo. 37 Kaj phenav tumende, moraš te pherdol pe mande okova so si ramome ando Svetu lil: 'Ubrijome si maškar e zločincurja.' kaj sa so e prorokurja ramosardine pale mande pherdola pe." 38 Von phendine lešće: "Gospode, ake akate si amen duj mačurja!" A o Isus phendas lende: "Dosta si!" 39 Askal inklijisto okotar thaj po običaj uputisajlo pe maslinsko gora. Pale leste teljardine vi lešće učenikurja. 40 Kana areslo okote phendas lende: "Molin tumen te na peren ande kušnja!" 41 Pale godova đelo majdur lendar kozom šaj čhudel pe o bar thaj pelo pe pire koča thaj molisajlo: 42 "Dade! Ako kames, le mandar akava tahtaj patnje. Ali na te avel mungri nego čiri volja!" 43 A askal sikadijo lešće o andjelo andar o nebo te ohrabril les. 44 A o Isus sa majzurale molilas pe, ande smrtno muka, a o znojo pe leste postanisardas sago kapljice e ratešće save perenias pe phuv. 45 Uštilo katar e molitva, bolda pe ke učenikurja thaj arakhla len sar soven, iscrpime katar e žalost. 46 Pa

phendas lende: "Sostar soven? Ušten! Molin tumen te na peren ande kušnje!" 47 Dok o Isus još čerelas svato, avilo o them thaj angle lende o Juda jek katar e phenas! Me sem!" 71 Pe godova von phendine: "Či dešduj učenikurja. Vo avilo paše ko Isus thaj kamla trubul amen majbut dokaz. Korkoro ašundam andar te čumidel les. 48 A o Isus phendas lešće: "Juda, lesko muj!"

zar e poljupceja kames te izdais man, e Manušeče Čhave?" 49 A kana e ostale učenikurja dikhline so si, phucline: "Gospode, te napadnis len e mačesa?" 50 A jek lendar zamahnisdas e mačesa pe šorvale rašajesko sluga thaj čhinda lesko desno kan. 51 A o Isus phendas: "Mućen len te čeren godova! Na oduprin tumen majbut!" Askal čhuta o vas pe lesko kan thaj sastarda les. 52 Askal o Isus phendas e manušende save aviline te astaren les, e šorvale rašajende, e hramske stražarende thaj e židovske starešinende: "Sago po pobunjeniko aviline pe mande e mačonanca thaj e rovlijencal! 53 Sostar či astardine man ando Hramo? Svako des semas okote tumenca. Ali akava si tumaro časo thaj vladil e tama." 54 Astardine e Isuse thaj inđardine les ando cher e šorvale rašajesko. A o Petar dadural džalas pale leste. 55 A e stražarja maškare ande avlja astardine jag thaj bešline okolo late. A o Petar bešlo maškar lende. 56 Varesavi sluškinja dikhla les kaj bešel paše jag, oštro dikhla pe leste thaj phendas: "Vi akava sas e lesa!" 57 A o Petar hohadas: "Manušnije pa me či pindžarov les." 58 Nedugo pale godova još vareko lija les sama thaj phendas: "Vi tu san jek lendar!" A o Petar phendas: "Naj sem, manušeja!" 59 Kana nakhlo varekaj katar jek sato, vareko aver odlučno phendas: "Vi akava sas čače lesa! Pa Galilejo si!" 60 A o Petar phendas: "Manušeja, či džanav so phenes!" Isto časo dok još motholas, oglasisajlo o bašno. 61 Askal o Gospod bolda pe thaj dikhla po Petar, a o Petar dija pe godi ke alava e Gosodešće, save phendas lešće: "Phenav tuće još akaja rјat majsigo nego so o bašno ašundol, trin drom hohaveja kaj či pindžares man." 62 O Petar inklijisto andar e avlja thaj zurale rujas. 63 A e čuvanja počnisardine te maren e Isuse thaj te maren muj lestar 64 Učhardine lešće jakha thaj phenenas lešće: "Prorokuisar ko dija tut dab!" 65 Thaj but aver podrugljive alava phenenas lešće. 66 A kana svanosardas o des, čida pes o starešinstvo e themesko, e šorvale rašaja thaj e učitelja e Mojsiječe zakonestar thaj andine e Isuse anglo baro židovsko veće. 67 Von phendine lešće: "Ako san tu o Hristo, phen amende godova!" A o Isus phendas lende: "Ako phenav tumende, či paćana mande. 68 Ako phučav tumen dali sem me o Hristo, či odgovorina mande. 69 Ali katar akana me, o Čhavo e Manušesko, bešava po počasno than pašo svemogućo Del." 70 Pe godova

savora phendine: "Tu dakle tvrdis kaj san o Čhavo e Devlesko!" Vo phendas lende: "Tumen korkoro pravo phenen! Me sem!" 71 Pe godova von phendine: "Či dešduj učenikurja. Vo avilo paše ko Isus thaj kamla trubul amen majbut dokaz. Korkoro ašundam andar te čumidel les. 23 Askal sa e manuša save sas ando židovsko baro veće ušteline thaj inđardine e Isuse ko Pilato savo sas rimske upravitelj 2 thaj optužisardine les: "Astardam les sar zavodil e theme thaj phenel lende te na počinen o porez e carošće, a pale peste phenel kaj si vo o Hristo, amaro caro." 3 O Pilato phučla les: "Dali san tu o caro e Židovengo?" A o Isus phendas lešće: "Gajda si sago kaj tu phenes!" 4 Askal o Pilato phendas e šorvale rašajende thaj e themešće: "Nisošći doš či arakhav pe akava manuš!" 5 Ali von počnisardine još majbut te navalin: "Bunil e theme pire naukava ande sasti phuv e židovend. Počnisarda ande regija e galilejači thaj avilo sa dži akaring ando Jerusalim!" 6 Kana godova ašundas o Pilato, phučla len, dali si godova manuš galilejco. 7 Kana potvrdisardine godova, o Pilato bičhaldas e Isuse ko Irod, savo vladilas ande galilejači regija. A o Irod baš askal arakhadilo ando Jerusalim. 8 A kana o Irod dikhla e Isuse, zurale raduisajlo kaj dumut več lija te dičhel les zbog okova kaj ašundas pale leste thaj nadisajlo kaj lestar dičhela varesosko čudo. 9 Thaj but phučlas e Isuse, ali vo khanči či phendas lešće. 10 A e šorvale rašaja thaj e učitelja e Mojsiječe zakonestar ačhenas thaj žestoko prnas les. 11 O Irod zajedno pire vojnikonanca marda muj lestar. Dijas pe leste e carske haljine thaj bičhalsa le palpale ko Pilato. 12 Godova des o Irod thaj o Pilato pomirisajle kaj sas majsigo dušmaja. 13 O Pilato akhards e šorvale rašajen, e vođen thaj e themes 14 thaj phendas lende: "Andine mande akale manušes e optužbava kaj vo vazdel e themes pe buna. Me ake phučav les angle tumende thaj či arakhlem ni jek doš pe leste pale savi prn les. 15 A či arakhla e doš pe leste, ni o Irod thaj zato bičhalsa les palpale amende. Ake, vo či čerda khanči sova zasluzisardas smrto. 16 Zato dava naredba te bičuin les thaj askal mukava les." 17 [A svako brš kana sas o prazniko Pasha, mućenac lende po ječhe phangles] 18 A sa o them ande jek glaso čhuta muj alavencia: "Mudar les a muk amende e Varava!" 19 (O Varava sas ande tamnica kaj mudardas, thaj kaj vazdas e buna ando Jerusalim.) 20 O Pilato probisarda te odgovoril len kaj kamelas te mučel e Isuse. 21 Ali o them čholas muj: "Razapnisar les! Razapnisar les!" 22 Phučla len o Pilato trin drom: "Ali savo zločino vo čerda? Me

khanči či arakhav pe leste sova zasluzisardas smrto. pharadile pe opaš. 46 A o Isus još jekhvar čhuta muj Zato dava te bičuin les thaj mukava les." 23 A o them andar sasto glaso: "Dade Devla, ande čire vas predai čholas muj thaj navalinas te razapniv e Isuse. Thaj mungro duho!" Godova phendas, thaj izdahnisarda. čhonas muj sa majzurale thaj majzurale. 24 O Pilato 47 Kana o rimska stotniko dikhla so dogodisajlo, ačhilo presudisarda te udovoljil lende. 25 Thaj mukla o kole te slavil e Devle thaj phendas: "Akava manuš sas savo sas čhudino ando phanglipe zbog e pobuna thaj čače pravednik!" 48 Nakon godova sa o them savo zbog o mudaripe, a e Isuse dijas ande vojnikonende čida pes te dičhel godova prizor dikhline so sas, vas te čeren lesa okova so o them kamlas. 26 Dok boldenjas pe čhere thaj marenas pe katar e tuga ando indarenas e Isuse, astardine varesave Simone andar kolin. 49 Majdur ačhenas sa okola kaj pindžarenas o gav e Kirinija, savo boldelas pe andar o polje thaj e Isuse thaj e manušnja save džanas pale leste čhutine pe leste o trušl te indarel palo o Isus. 27 andar e Galileja thaj promatrinas. 50 Sas varesavo Palo Isus džalas o but them thaj e manušnja save manuš sas akhardolas Josif. Vo sas versko većnika. rovenas thaj kukinas pale leste. 28 O Isus bolda Thaj sas lačho thaj pravedno manuš 51 andar e pe lende thaj phendas lende: "Manušnjalen andar Arimateja, gav savo si ande Judeja. Vo či složisajlo e o Jerusalim, na roven pe mande, nego roven pe odlukava thaj e postupkosa so čerdine e Isusešće, tumende thaj pe tumare čhavra. 29 Kaj ake aven e nego ažućarelas te avel e Devlesko carstvo. 52 Vo đesa kana phenela pe: 'Blago e nerotkinjende, blago đelo ko Pilato thaj rodas lestar e Isusesko telo. 53 e điješće savo či bijanda thaj blago e čučenđe save Pale godova fuljardine les katar o trušl, paćardine či pravardine.' 30 Askal e manuša molina e gore te les ando pohtan thaj čhutine les ando isklesime limori peren pe lende thaj e bregonen te učharen len. 31 ande savo još khonik nas čhutino. 54 Godova sas des Kaj ako gajda čerel pe e zelene kaštenca, so tek kana o them pripremilaš pe palo savato, savo uskoro avela e šuće kaštenca?" 32 E Isuseja po mudaripe započnila. 55 A godova sa pratinas e manušnja save indarenas vi aver duj zločinconen. 33 Kana aviline po aviline e Isuseja andar e Galileja. Thaj díchenas sar than savo akhardolas Lubanja, okote razapnisardine čhonas e Isusesko telo ando limori. 56 Pale godova e Isuse, a paše leste vi godole zločinconen, ječhe boldine pe čhere te pripremin e miomirisurja thaj pe lešći desno rig, a avre pe lešći levo rig. 34 A o o pomast savo koristilas pe palo prahope. A kana Isus phenelas: "Jartosar lende, Dade Devla, kaj či godova završisardine, već sas o savato pa sasto des džanen so čeren!" Pale godova e vojnikurja čhudine našti khanči čerdine kaj poštuijas e odredba andar o e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće zakon.

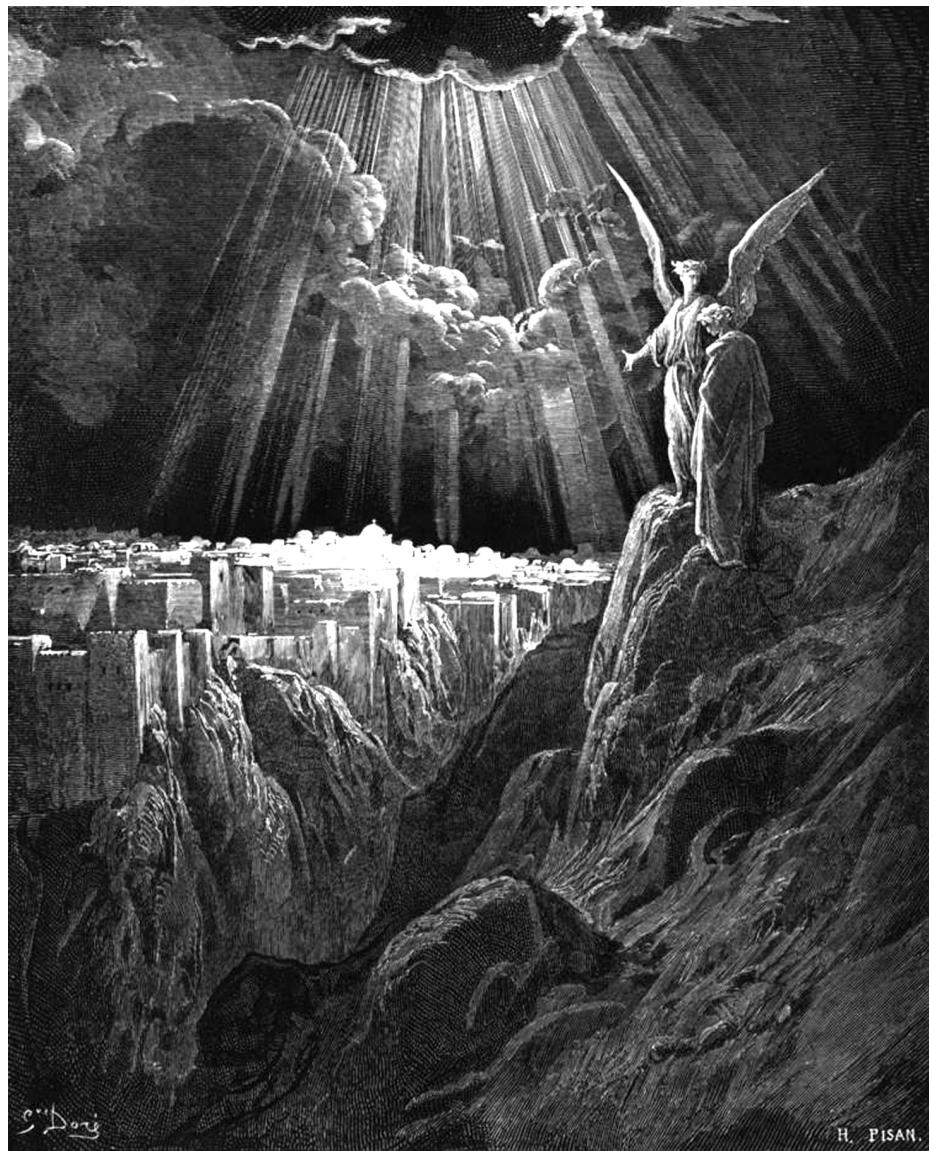
drze. 35 O them ačhelas okote thaj dičhelas, a e verske vode marenas lestar muj e alavencia: "Averen spasisardas, neka akana spasisarel korkoro pes ako si vo čače o Hristo e Devlesko izabraniko!" 36 Vi e vojnikurja marenas muj lestar, avenas paše leste thaj nudinas les e mol savi sas hamime e šuteja. 37 thaj phenenas: "Ako san tu o caro e židovengo, spasi korkoro tut!" 38 A opral lesko šoro čhutine vi natpis pe savo ramolas: "Akava si o caro e židovengo." 39 Jek katar o razapnime zločinco vredolas e Isuse thaj phenelas: "Naj san li tu o Hristo? Pa spasi tut thaj vi amen!" 40 Askal aver phendas: "Zar či dasar e Devlestare? Trpis isto kazna sago vi vo?" 41 Ali pravedno si te amen trpis kaj primisardam so zasluzisardam amare trajosa, a akava manuš khanči bilačhe či čerda." 42 Askal phendas: "Isuse, kana počnija te vladis sago caro, de tut godi pe mande thaj av mande milostivo." 43 A o Isus phendas lešće: "Čače phenav tuće: ades aveja manca ando rajo!" 44 Kana već avilo o mismeri, pe sasti phuv nastanisarda o tunjariko thaj sas dži ke o trito sato mismere, 45 kaj o kham pomračisajlo, a e firanglje ando Hramo

24 Prvo des ando kurko, detharinako rano, e manušnja aviline po limori e miomirisenca save von korkoro čerdine. 2 A kana aresline dži ko limori arakhline o bar spidino katar o limori. 3 Dine andre, ali či arakhline o telo e Gospode Isusesko. 4 Thaj dok ačhenas gajda zbutime, angle lende pojavisajlo duj manuša ande blistavo parne haljine. 5 E manušnja darajle thaj poklonisajle e mujesa dži ke phuv, a e duj manuša phendine lende: "Sostar roden e džude maškar e mule? 6 Naj akate, nego uštijo andar e mule! Den tumen godi sar phendas tumende dok još sas ande Galileja: 7 'Me o Čhavo e Manušesko moraš te avava dino ande vas e bezehalende thaj razapnina man, ali me o trito des uštava andar e mule...'" 8 Askal e manušnja dine pe godi kaj o Isus phendas godova. 9 Thaj boldine pe katar o limori thaj sa godova javisardine e dešujejek apostolende thaj savorenje averende. 10 A godola manušnja sas e Marija andar e Magdala, e Jovana, e Marija dej e Jakovešći, thaj još varesošće manušnja. Von sa godova so sas phendine e apostolende. 11 A e apostolende

sa gadava činisajlo sago kaj umislisardine, thaj či Okote arakhline e dešujek apostolen thaj vi averen e pačaine e manušnjende. **12** A o Petar ipak, uštilo thaj Isusešče sledbenikonen, **34** save phendine lende: prastaja karingal o limori. Kana areslo, provirisarda "O Gospod čače uštilo andar e mule thaj sikadilo e andre thaj dikhla andre o pohtan katar o lano sar Simoneše!" **35** Askal von phendine sar maladine e pašjol ando limori. Pale godova bolda pes ĉhere ando Gospode po drom palo Emaus thaj sar pindžardine čudo savo dogodisajlo. **13** Godova ĩes e Isusesče les kana phaglas o mangro. **36** Dok von ĉerenas svato duj sledbenikurja putuinias ando gav savo akhardolas pale godova, o Isus katar jekhvar aĉhilo maškar lende Emaus, savo sas majdur katar o Jerusalim dešujek thaj phendas lende: "Miro tumende!" **37** Von, zbnunime kilometra. **14** Dromesa ĉerenas svato maškar pende thaj darade, gndisardine kaj diĉhen e duho. **38** A o pale sa so sas. **15** Thaj dok gajda ĉerenas svato Isus phendas lende: "Sostar darajle? Sostar kasavi thaj raspravinas, avilo dži lende o Isus thaj džalas sumnja dija ande tumare ile?" **39** Diĉhen mungre vas lenca. **16** Ali nas dino lende jakhende te pindžaren thaj mungre pungre! Me sem gadava! Pipnin man thaj les. **17** O Isus phučla len: "So godova raspravin diĉhena! E duho naj kokala ni mas sago kaj diĉhen dromesa?" Von aĉhiline phade katar e tuga. **18** Jek kaj man si!" **40** Kana godova phendas lende, sikada lendar, savo akhardolas Kleopa, phendas lešće: "Zar lende e ožiljkorja pe pire vas thaj pire pungre. **41** san tu jedino stranco ando Jerusalim savo či džanel Katar o čuđenje thaj katar e bah našti pačaine. A vo so sas ando Jerusalim akala ĩesa?" **19** A o Isus phučla len: "Si tumen vareso hamasko?" **42** Von dine phučla: "So sas godova?" A von phendine lešće: "Pa les kotor peko mačho. **43** Vo lija les thaj halas anglal okova so dogodisajlo e Isuseja andar o Nazaret. Vo lende. **44** Askal phendas: "Pale akava phenavas sas proroko, silno pe dela thaj ande alava anglo Del tumende dok još semas tumenca: Trubul te pherel pe thaj angle sa o them: **20** Ali amare šorvale rašaja sa so si ande Mojsjesko zakono, ande proročke lila thaj e vladarja predaisardine les te avel osudime po thaj ande psalmurja ramome pale mande." **45** Askal smrto thaj te razapni les. **21** A amen nadisajlam putardas lendi godi te haćaren o Sveto lili. **46** Thaj kaj si vo okova savo izbavila o Izrael osim godova, phendas lende: "Ramome si ande Sveti lila: O Hristo akava si več trito ĩes sar gadava dogodisajlo. **22** A trpila thaj merela, a o trito ĩes uštela andar e mule. još vi varesave manušnja, save sas maškar amende, **47** Ande lesko alav propovedila pe sa e manušende zbnisardine men: čim svanosardas ĩele po limori, kaj trubun te pokajin pe gajda te o Del jartol lende **23** ali okote či arakhline lesko telo pa aviline thaj e bezeha. A počnila katar o Jerusalim. **48** Tumen phendine amende kaj sikadile lende e anđelurja thaj sen svedokurja pale godova. **49** A me bičhalava phendine lende kaj si o Isus džudo. **24** Varesave tumende e Sveto Duho, baš sago kaj mungro Dad amarendar prastajine po limori thaj arakhline sa sar e obećisarda. Zato aĉhen ando gav dok či len pe manušnja phendine, ali les či dikhline." **50** A o Isus pe tumende e sila opral." **51** Pale godova o Isus inđarda godova phendas lende: "O sar sen nerazumne, nisar len paše dži ko gav Vitanija. Okote vazdas pire vas te pačan ande okova so phendine e prorukurja! **26** thaj blagoslovisarda len. **51** Gajda sar blagoslovisarda Dali či von prorokuisardine kaj o Hristo sa godova len, durilo lendar thaj sas lino ando nebo. **52** Von moraš te pretrpila majsigo nego so o Del proslavila peline pe koča angle leste thaj askal bare bahtasa les?" **27** Askal o Isus započnisardas te objasnij lende boldine pe ando Jerusalim. **53** Thaj svako ĩes ando sa so sas ramome ando Sveto lili, katar o Mojsije Hramo slavinas e Devle.

dži ke e prorukurja. **28** Pe godova avile paše dži ko gav ande savo džanas, a lende pričiniso sago kaj o Isus kamelas te nastivil majdur o drom. **29** Ali von nagovorinas les: "Aĉh amenca! Kaj več peli e rjat, a o ĩes naĉhel!" Vo aĉhilo thaj dijas lenca ando ĉer. **30** Kana o Isus lijas te hal lenca, lijas o mangro, blagoslovisarda les, phagla les thaj dija len. **31** Pe godova putajle lende jakha thaj pindžardine les, ali vo nestanisardas angle lende jakha. **32** Askal von phendine jek avrešće: "Či li phabolas amaro ilo ande amende dromesa dok ĉerelas amende svato, thaj dok tumaĉilas amende o Sveto lili?" **33** Odma spremisajlo thaj boldine pe ando Jerusalim.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Chergash Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chergash Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Chergash-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aïdos

Romans 1:20
Jude 1:6

1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12

aiōn

Matthew 12:32

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

Matthew 13:22

Matthew 13:39

Matthew 13:40

Matthew 13:49

Matthew 21:19

Matthew 24:3

Matthew 28:20

Mark 3:29

Mark 4:19

Mark 10:30

Mark 11:14

Luka 1:33

Luka 1:55

Luka 1:70

Luka 16:8

Luka 18:30

Luka 20:34

Luka 20:35

John 4:14

John 6:51

John 6:58

John 8:35

John 8:51

John 8:52

John 9:32

John 10:28

John 11:26

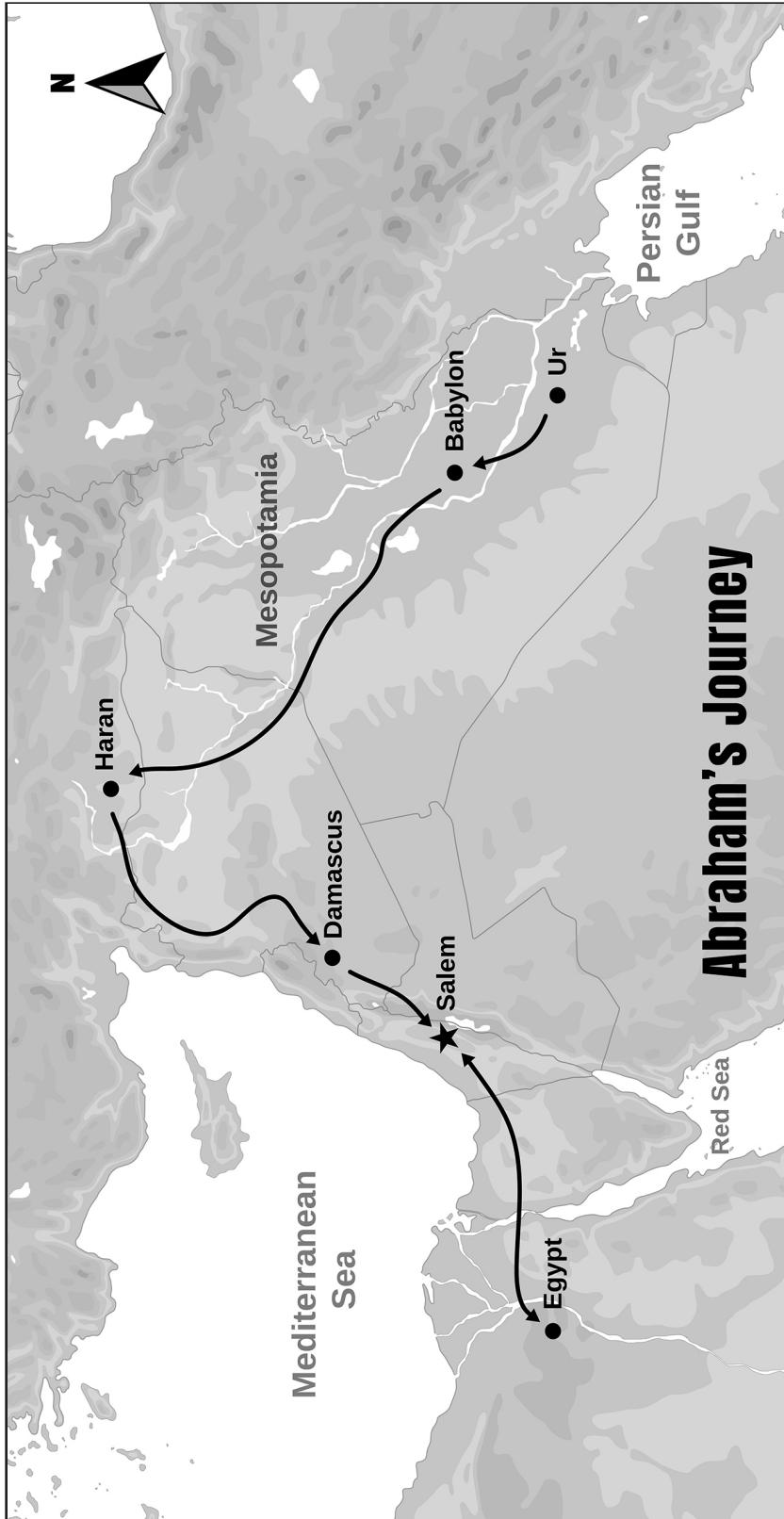
John 12:34

John 13:8

John 14:16

aiōnios

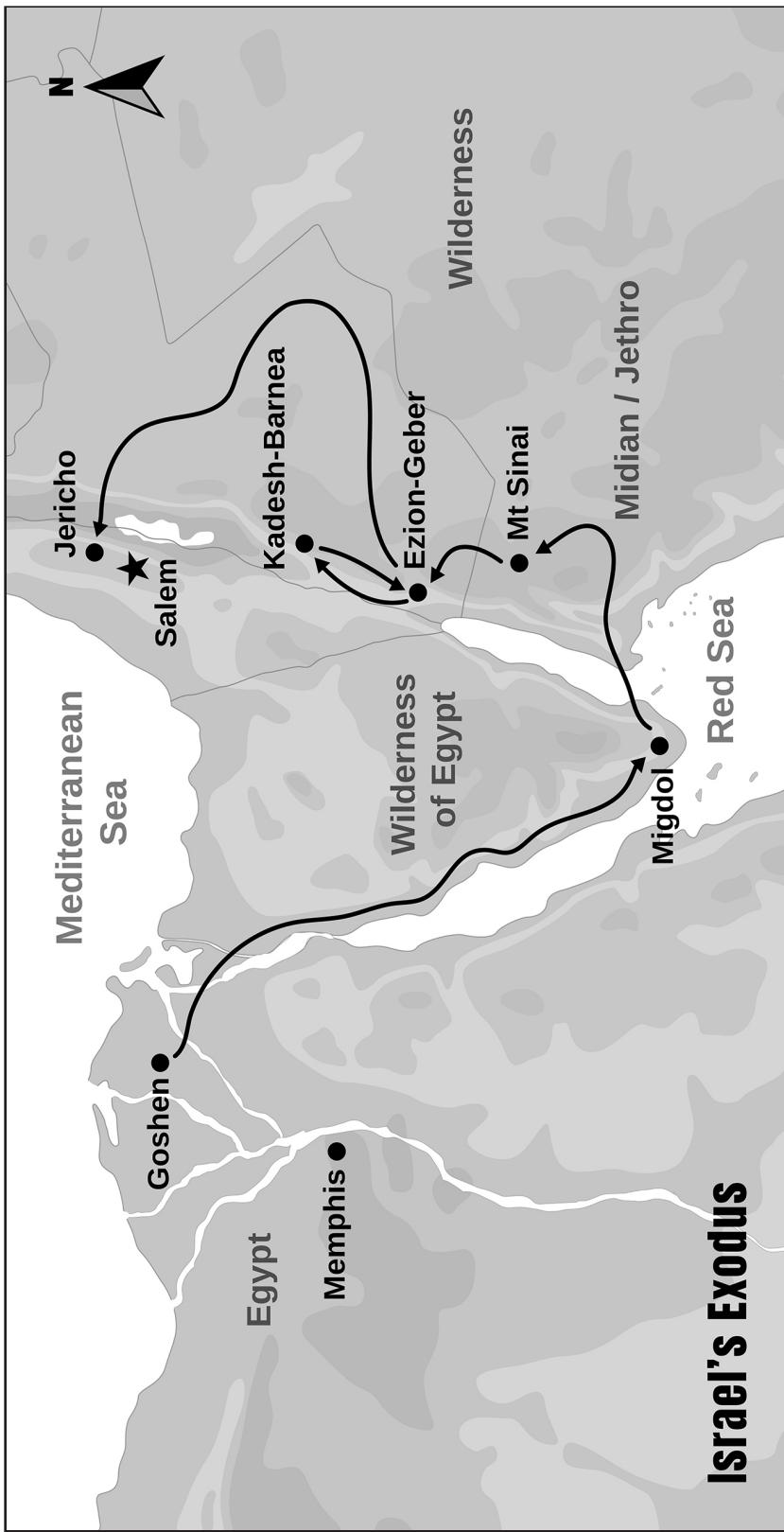
John 10:28	Mark 9:45	Psalms 116:3
John 12:25	Mark 9:47	Psalms 139:8
John 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
John 17:2	James 3:6	Proverbs 1:12
John 17:3		Proverbs 5:5
Acts 13:46		Proverbs 7:27
Acts 13:48	Matthew 11:23	Proverbs 9:18
Romans 2:7	Matthew 16:18	Proverbs 15:11
Romans 5:21	Luka 10:15	Proverbs 15:24
Romans 6:22	Luka 16:23	Proverbs 23:14
Romans 6:23	Acts 2:27	Proverbs 27:20
Romans 16:25	Acts 2:31	Proverbs 30:16
Romans 16:26	1 Corinthians 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Corinthians 4:17	Revelation 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Corinthians 4:18	Revelation 6:8	Isaiah 5:14
2 Corinthians 5:1	Revelation 20:13	Isaiah 7:11
Galatians 6:8	Revelation 20:14	Isaiah 14:9
2 Thessalonians 1:9		Isaiah 14:11
2 Thessalonians 2:16		Isaiah 14:15
1 Timothy 1:16	Revelation 19:20	Isaiah 28:15
1 Timothy 6:12	Revelation 20:10	Isaiah 28:18
1 Timothy 6:16	Revelation 20:14	Isaiah 38:10
2 Timothy 1:9	Revelation 20:15	Isaiah 38:18
2 Timothy 2:10	Revelation 21:8	Isaiah 57:9
Titus 1:2		Ezekiel 31:15
Titus 3:7		Ezekiel 31:16
Philemon 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Hebrews 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Hebrews 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Hebrews 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Hebrews 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Hebrews 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Hebrews 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Peter 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Peter 1:11	2 Samuel 22:6	
1 John 1:2	1 Kings 2:6	
1 John 2:25	1 Kings 2:9	
1 John 3:15	Job 7:9	
1 John 5:11	Job 11:8	
1 John 5:13	Job 14:13	
1 John 5:20	Job 17:13	
Jude 1:7	Job 17:16	
Jude 1:21	Job 21:13	
Revelation 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
eleēsē	Psalms 6:5	
Romans 11:32	Psalms 9:17	
	Psalms 16:10	
Geenna	Psalms 18:5	
Matthew 5:22	Psalms 30:3	
Matthew 5:29	Psalms 31:17	
Matthew 5:30	Psalms 49:14	
Matthew 10:28	Psalms 49:15	
Matthew 18:9	Psalms 55:15	
Matthew 23:15	Psalms 86:13	
Matthew 23:33	Psalms 88:3	
Mark 9:43	Psalms 89:48	

Abraham's Journey

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Cana
Nazareth
Capernaum
Bethsaida

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★
Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

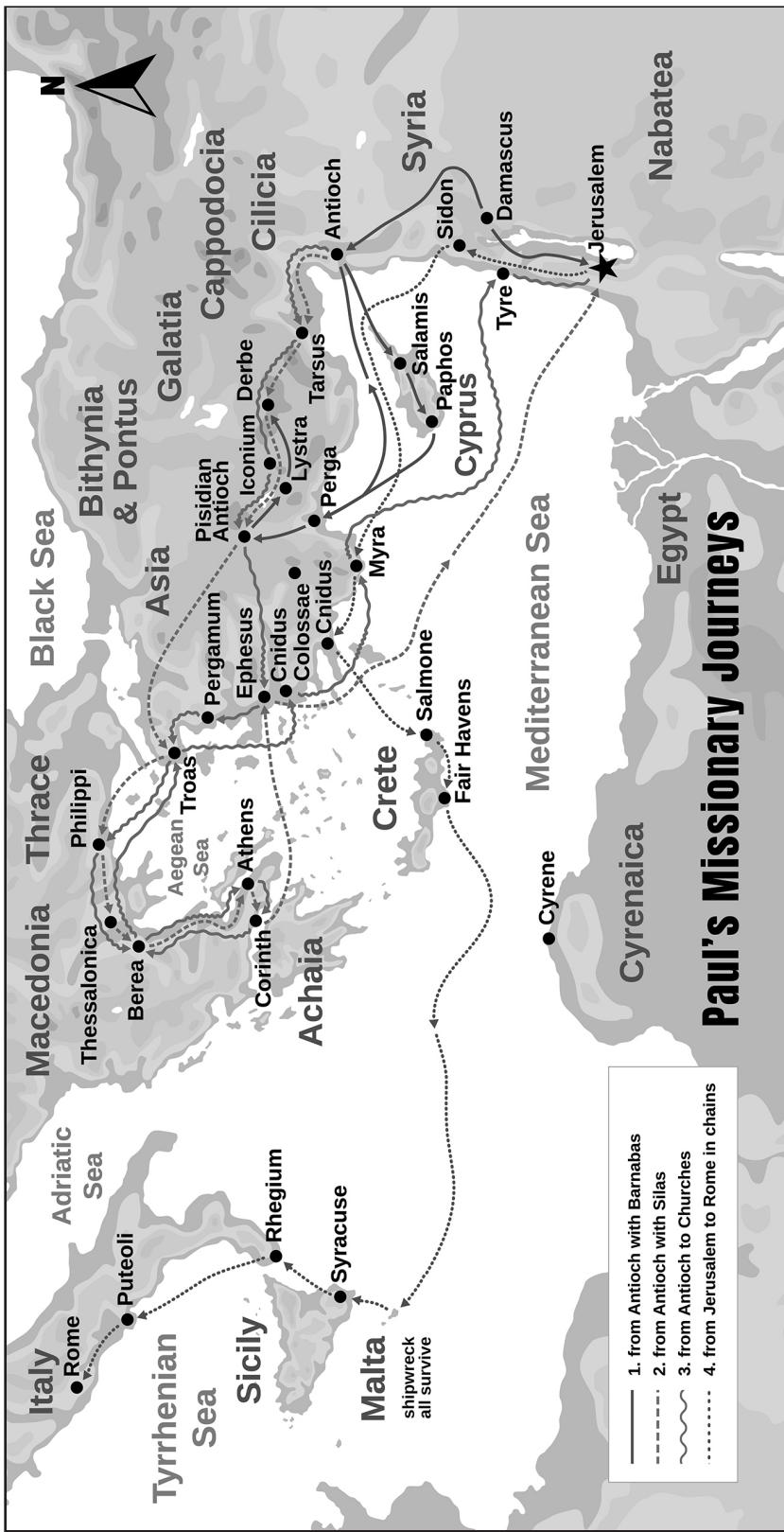
Peraea

Jericho

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

Jesus' Journeys

Paul's Missionary Journeys

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Revelation 20:13 Thalaasa		
		Revelation 19:20 Lake of Fire		
		Revelation 20:2 Abyss		

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Chergash Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19

